

FÉNYSZÓRÓ

ARA

4000

PENGŐ

SZÍNHÁZ • FILM • ZENE • IRODALOM • KÉPZŐMŰVÉSZET

PETHES SÁNDOR

NEMZETI SZÍNHÁZ:

LUMPÁCIUSZ VAGABUNDUSZ

(Foto: Mafirt Cserno)

II. ÉVF. 4. SZÁM

LONDONI LEVÉL

IRODALOM, FILM
ÉS SZÍNHÁZ LONDONBAN
AZ ÚJESZTENDŐ ELEJÉN

J. B. Priestley, akinek »Veszélyes forduló« című darabja az idei, pesti színházi évad egyik legnagyobb sikere, »Három ember új ruhában« címmel jelentett meg új könyvet. A regény éles társadalomrajz, három különböző típust mutat be, a munkást, a parasztot és az arisztokratát. Priestley radikálisan szocialista, jóllehet, nem marxista. A békés, evolucionáris fejlődésben, átalakulásban bízik. — Arthur Koestlernek, a Spanyolországban, s később Angliában népszerűvé lett, magyarszármasú újságírónak színdarabja jelent meg: »Bár a félhomályban«. Szimónovnak, a Pesten

Robert Donat, Deborah Kerr a Korda-filmben

sikerral játszott »Orosz emberek« c. színmű szerzőjének most jelent meg angol fordításban »Nappalok és éjjelek« c. munkája, amely a sztalingrádi csatáról szól, amelyben a szerző maga is részt vett. — Henry A. Wallace, az USA volt alelnöke, a New Deal egyik leglelkesebb híve, »Újjászületett demokrácia« címmel írt könyvet. — Edna Ferber, a »vastag ponyva« műfaj szorgalmas művelője is új könyvvel szerepeltette a piacot, címe: »Nagy fiú«. — Felült egy nagyon tehetséges, fiatal amerikai regényíró, akit rövidesen Steinbeck, Hemingway, Dos Passos és Sinclair Lewis mellett fognak emlegetni, neve: Warren Beck, könyvének címe: »Végző menet«.

A színházi évad változatlanul szép és mozgalmas. Legutóbb beszámoltunk már a két nagy klasszikus sikerről, az »Oedipus«-ról és a »IV. Henrik«-ről. A klasszikusokat továbbra is előnyben részesítik mind a londoni színházak, mind a színházlátogató közönség. A legújabb nagy siker: Euripidesz színműve, »A trójai nők«. A klasszikusok közé számíthatjuk immár Csehovot is, akinek »Ványa bácsia« c. darabját a multkori beszámolóinkban említett Old Vic Company adja elő a New Theatreben, vagyis a klasszikusok játzsására szövetkezett művészek, élükön Ralph Richardsonnal, Laurence Olivierrel és Sybill Thorndikekkel. A 900 személyes Perth Theatreben »Hamlet«-et adják, David Stuarttal a címszerepben. Thornton Wilder második színdarabját — »The Skin of Our Teeth« — valószínűleg tavasszal mutatja be a Vignettes színház, de Londonban már előadták harmadik darabját is, különös címe: »Boldog utazás Trentonba és Camdenbe«. A wilderi szentimentalizmus, miszticizmus és humanizmus ebben a darabban is, mint »A mi kis városunk«-ban, maradéktalanul megnyilatkozik.

Mario Lonise — svájci film

A tékozló fiú c. bibliai tárgyú
filmből

David Stuart (Hamlet) és
Angela Brooking (Ophelia)

Greer Garson és Gregory Peck
az »Elhatározás völgye«
cími angol filmben

FÉNYSZÓRÓ

MŰVÉSZETI HETILAP

FŐSZERKESZTŐ: BALÁZS BÉLA

FELELŐS SZERKESZTŐ: BÉKEFFI ISTVÁN

FŐMUNKATÁRS: DARVAS SZILÁRD

Művészeink ne féljenek a vidéktől!

Beszélgetés Kodály Zoltánnal, a művésznyomorról és kátyubafulladt zenei életünkről

Kodály Zoltán a világ egyik legnagyobb élő zeneköltője. Műveiben ősmagyar népi dallamok lelkét tárja ki a világnak, a tévelygő magyarság számára pedig utat mutat az igaz humánus: az egymást-megértés, a béke és szabadság horizontja felé. Munkássága és személye így vált összekötő kapocsá a magyar nemzeti művelődés és az egyetemes emberiség kultúrája között. Természetes tehát, hogy — aki egész mellet kiállt a zarnoki szellemiség ellen — a felszabadulás után a magyar művészi élet irányító vezére lett. A Művészeti Tanács, a Zenész-szakszervezet s az idegen népekkel való kulturális kapcsolatok kiépítésére alakult Művelődési Társaságok elnökének ritka megnyilatkozásaira fokozottabb érdeklődéssel figyel fel tehát művészeti világunk minden tényezője.

S amikor néhányhónapos vidéki tartózkodása után visszahírt a fővárosba, most is elhárítja magától azt a megtiszteltetést, hogy »interjú-alanya« legyen. A nagyközönség számára nincs mondani-valója — csak cselekedni-valója van. *Csendes beszélgetés* folyik tehát az újságíró és a Mester között, a Zeneművészeti Főiskola sarkvidéki hőmérsékletű nagytermében, amelyet körülöttünk utolsó szék-sorig megtöltött az áhítatos tömeg, éppen a halhatatlan *Psalmus Hungaricus* meghallgatására...

— Sajnos, tudom — mondja többek között — hogy csak jelentéktelen intézkedések történtek a magyar művészek nyomorúságának enyhítésére. Világviszonylatban is jelentős zeneművészeink alig tudják tengetni életüket és egyre-másra foglalkoznak a más pályán való elhelyezkedés gondolatával. Ismerik-e vajjon szorongó helyzetük igazi okát és látják-e az egyetlen kivezető utat?

— Keserű kifakadásokban próbálnak tiszta képet alkotni — válaszoljuk a Mesternek, aki nem volt itthon az utóbbi hónapok problémakeresése idején. — Vádolják a kormányt, hogy nem ad elég anyagi támogatást, kárhozzátják a kort, amely nem érti meg őket, a közönséget, mely nem érett eléggé művészetük befogadására, támadják a hangversenyrendezőket, hogy »rajtuk akarnak meggazdagodni«, kifogásolják a pártok művészeti politikáját, — szinte mindenki bűnös, aki él... Hol keressék hát a hibát?

Kodály Zoltán

— Elsősorban saját magukban — oldja meg a titkot a Mester. — Igaz, van egy megbocsáthatatlan és javíthatatlan bűnük a magyar művészeknek, amiről nem tehetnek. És ez: az a letagadhatatlan tény, hogy — nagyon sokan vannak. Nincs még egy nemzet a világon, amely ilyen százalékban omlana magából a világviszonylatban is jelentős zenei tehetségeket. A külföldi országokkal azonban ma csak kulturális cseremozgalmakról, cserehangversenyekről tárgyalhatunk — s ez a magyar művészekre nézve csak hátrányos lehet. Mert, ha mi kétannyi művészt is küldünk »cserébe«, nagyon sokan maradnak, akik ilyen módon sem juthatnak egyelőre a határon túlra. A sajnálatos ebben a »zenei túltermelésben« nem a kiváló művészek nagy száma — hiszen ez magas kulturánk egyik bizonyítéka — hanem az, hogy hazai közönségünk »felvívóképessége« nem áll arányban a dobogóraérett művészeknek ezzel a tömegével. Ha végignéznünk a hangversenyeken, többnyire ugyanazzal az arccal találkozzunk. A budapesti hangversenyelátogató közönség összesen talán két termet tudna megtölteni! Csak egyéni tehetségeink vannak, a nemzet egyeteme még nem tudott hozzáférközni az igazi zenéhez. *Ezért én most nem is foglalkozom mással, csakis az általános zenenevelés problémájával.* Zene-óvodáktól a legmagasabb színvonalú zenesemináriumokig terjed az a

hatalmas munka, melynek megszervezése illetékes tényezők feladata, elvégzése pedig magukra a művészekre vár.

— A leglényegesebb hiba, hogy mindenki hangversenyekből — és pedig a pesti hangversenyekből — szeretne megélni. Magára vessen, akinek ez nem sikerül! Mert a magyar vidéki városok tárt karokkal, jó fizetéssel (és jó ellátással) várják a pedagógiai érzékkel bíró művészeket, akik azután vidéki működésükkel nemcsak saját megélhetésüket teszik lehetővé, hanem bekapcsolódhatnak a szépre szomjas tömegek zenei nevelésének közérdekű munkájába.

— Hiábavaló hát minden próbálkozás, mely erőltetett megoldásként például kategóriákba osztja be a Zeneművészek Szakszervezetének tagjait, előírva, melyik csoportnak mennyi honoráriumért szabad csak fellépni. Mert a hangverseny-irodák nem jótékony intézmények s a közületeket, vagy akár a pártokat se kötelezhetik arra, hogy »előírt« művészeket szerepeltessenek.

— Nagy hibája még a budapesti zenei életnek, hogy csak egyetlen számbajárható zenekara van. De hiába: sehol a világon nem tud egy zenekar szubvenció, közületi támogatás nélkül megélni. A Székesfővárosi Zenekar is csak úgy tud működni, hogy tagjai — ha nem is művészi produkcióikkal egyenértékűen — mégiscsak valamelyes fix jövedelmet és a tisztviselőkkel egyenértékű természeti juttatásokat kapnak. De, sajnos, milyen messze van ez például a jazz-zenészek jövedelmétől, akik néha egy estén megkeresik a klasszikus zene művelőinek egész havi fizetését...

Abbanmarad a beszélgetés. A közéleti tényezőktől a költő veszi át a szót a dobogóra, a csodálatos Magyar Zsoltár hangjaival zengnek fel a középkori zsoltáros könyörgései a belső ellenségtől való megtisztulásért, a szabadságért és az igazságért, mondván: *Igaz vagy, Uram, itéletemben. Az igazakat Te mind megtartod, A kevélyeket aláhajgárod.*

Felzúg a taps, a közönség meghatott elragadtatással ünnepli a karmestert, a zenészeket és énekeseket. Mi pedig Kodály Zoltánnal, a zeneköltővel, csendben, szólanul lépünk ki a hideg, sötét pesti éjszakába...

Reményi Gy. István

Levél egy színész barátomhoz

SZINJÁTSZÁSUNK bajairól

»Az Isten adja, hogy minél előbb
Akképen álljon színművészetünk,
Amint valóban kéne állnia.«

(Petőfi)

Kedves Barátom!

Emlékezz csak vissza: pár nappal ezelőtt ott álltunk a színpadon. Kezdetni akartam a próbát. Akkor léptél be Te a vasajtón. Felém lobogtattad a titkár-ság levelét, melyben Téged felkér a színház, hogy a készülő darabjában az egyik szerepet elvállalni szíveskedj. Nagyon megörültem, mikor megláttalak. Szeptemberben arra kértél, hogy ha valami akad a színpadnál, gondoljak Rád. Most itt volt az alkalom. Tudtam, hogy ha a szerep nem is főszerep, de nagyon Neked való: figurád, hangod, egyéniséged mind egyezett az író figurájával. Tudtam, hogy kedves humoroddal még gazdagodni is fog ez az ügyesen felvázolt alak. Tudtam aztán, hogy szerződés nélkül vagy, sőt tudtam sok éves küzdelmeidről, amikor sehogy sem tudtál gyökeret verni s valahogy mindig biztató ígéret maradtál. Én bízam Benned és örültem, hogy most talán, ezzel a szereppel, leeresztetted az első gyökérszálat, amely majd végleg ideköt a színház talajához. Hát, sajnos nem így történt. Én odaadtam a szerepet, Te gyorsan átfutottad és azt mondtad: »Kedvesem, csak nem képzeled, hogy ebben a színházban ezzel a szereppel fogok bemutatkozni?« En rádnéztem. Sok mindent szerettem volna válaszolni, de inkább hallgattam. A színészek várták már a próbakérdést és én Julius Caesart követtem abban, hogy mindig huszat számolok, mielőtt indulatosan válaszolnék. Hát csak hagytam, hogy leteled az asztalra a szerepet és elmenj. A vasajtó becsapódott mögöttem. Utánad néztem és azon tűnődtem: nincs szerződésed... gögös vagy... vajjon hová mégy most? Feketézni... Dollárral üzérkedni... Vagy közmunkára?

Nos! Azóta számoltam sokszor is huszat... És úgy döntöttem, hogy mégis felelek Neked... és nem csak Neked felelek, hanem Erzsikének, Juliskának, Józsinak, Gyulushnak is. Mert vagytok egy páran, akiknek szeretnék valamit elmondani:

Tavaly márciusban a Nemzeti Kamaraszínház jászott először. A hideg és zsúfolt nézőtérben valami soha nem érzett izgalom bízsergelt az emberekben. A piros függőnyt előntötte a rég nem látott villanyfény és megkondult a gong. A »Karnyónéval« nyitottak. A fellebbenő függőny egy suta-buta kis boltra nyílt és egy hírtelenszőke, kockásruhás figura, Karnyóné hülye fiacskája ugrált a színpadon. A pillanat mulatságosnak ígérkezett. A széksorokból kopott, gyertyafoltos ruhájú emberek óvóhelysápadt arccal bámulták az ugráló kis időtát. A szájakat mosolyra görbítették és mégis, akaratlanul, a szemükből egyszerre csurogni kezdett a könny. A szereplők odafönt ugyancsak nagy könnyelések között mókáztak Csokonai szavaival. Sok színész is ült a nézőtérben akkor. Legalább nézőként idevonzotta őket az első felszabadult fellebbenő függőny. És a játék, a csacska diák-komédia a szerelmében elhagyott vénasszonyról úgy zengett, mint ünnepélyes, szent fogadalomtétele. Régi szavak hangzottak, amiket csak százötven év előtti csurgói diákok értettek igazán. Ludvére, mondták... meg kanafóriázní, mondták... Beszéltek Paszszanvandoglról, meg lottériáról. A színészek szájból buggyant a szó, a nézőtérre csurrant a szó és Vitéz Mihály szavain át mindenki ezt hallotta: kollektív színjátszás... együttes szellem... a mű szolgálata.

Ugyanaz a furcsa, áhitatszerű csoda megismétlődött, amikor a Pódiumra, a nyitó darab félhomályában bebetorkált a friss, lelkes együttes. Vagy, amikor a fejjég fénykörében felhangzott a Steinbeck-dráma prologusa. A szent fogadkozás szívdobogása kalapult át Gorkij sorain, Luka, Bubnov, Násztya szavain keresztül. Mindenütt, ahol áprilisban, májusban először szaladt fel a függőny.

Igen... Micsoda fogadalmakkal, micsoda tervekkel, milyen megújodásra éhesen és újjászületésre készen jöttünk elő a pincéből, jelentkeztünk a szakszervezetben. Hagy nyüzsgöttünk, léhegtünk, siettünk... és hogy litániáztuk: kollektív színjátszás... együttes szellem..., színészi alázat..., a mű szolgálata...

És hova jutottunk?

Kedves Barátom, ne akarj közbeszólni! Minden szavad tudom előre! Nem ezekről a bajokról beszélek. A színházban élek reggeltől estig és otthon az estém is a színházé. Tudom, hol fáj a gazdasági fagy sebé színészeknek, színháznak. Tudom, hol sajog az elpusztult és pótolhatatlan díszlet, jelmez, kellék. Tudom, hogyan és hol okoz vérkeringési zavart a darabok látszólagos és tényleges hiánya. Tudom, hogy gyakran elszedülünk a kritikák gomolygó kócszában, mert összezavar, ahelyett, hogy utat mutatna. És hogy nekik — a kritikának — is igazat adjak, tudom azt is, hogy amit nyújtunk, távolról sem teljes, mert... a sok ok között csak egyetlen és nem is a legsúlyosabb például: hiányzik, vagy kevés fantáziánk fűtőanyaga, az igenis szükséges stimuláns: a nikotin, az alkohol és a koffein.

Nem ezekről beszélek én. Nem a külső, az elmúlt gonosz idők vágotta sebekekről, melyektől a test erőtlén. Én a belső bajokról beszélek, melyektől nem kész a lélek.

A megújodó színjátszásról beszélek, amely — tisztelet a nagyon kevés, kivételes felvillanásnak, — nincs. Az együttesről beszélek, amelyet nem lehet megteremteni. A színészi alázatról beszélek, amelyet mindjobban eltűnik. A MŰ-ről beszélek, amelyet csak nagyon kevesen hajlandók szolgálni.

A színházainknál egyre rettenetesebben elburjánzó sztárizmusról beszélek.

És most ne bólogass, Kedves Barátom és ne mondd: »Aha! Na ugye!, mert Rólad beszélek, nem a pár kivételes, divatos kollégádról. A sztárizmusról beszélek és nem a sztárokról. Mert ezzel a furcsa betegséggel nem csak sztárjaink, sőt aránylag legkevesebbük fertőzöttek.

A kór rohamosan és ijesztően terjed. Először a vezető színészeinkben jelentek meg a tünetei. Aztán mind szélesebb rétegekben sugárzott szét és ma már ott tartunk, hogy Te is, Kedves Barátom, akinek úgyszólván semmi sincs a művészi multadban, amire hivatkozhatsz, Te is pontosan a sztárizmus látától fűlve adtad vissza a szerepet ott a színpadon. Sőt, már kis kezdő színészkék és színésznőcskék is, hátuljukon a műkedvelés tojáshejével, ennek a káros betegségnek vitustancát járják.

És mert a dolog komoly, sőt szerintem ijesztő, nem akarok dühödt filippikát dörogni ellene. Ocsónak érzem, butának és nem nyernénk vele semmit. Beszéljünk hát nyugodtan, harag nélkül. Azt mondtam kór, betegség. Próbáljuk meg higgadt, tiszta fejjel megállapítani hát a diagnózist és keressük van-e és hol van rá az árkanum?

Legközelebbi levelemig gondolkozzunk rajta. Jó? Addig is baráti szeretettel üdvözöl

Apáthi Imre

LUMPÁCIUSZ VAGABUNDUSZ

BEMUTATÓ A NEMZETI SZÍNHÁZBAN

Kezdetben volt a mese... és minden, amit ma költészetnek, irodalomnak nevezünk, belőle született. A »Lumpáciusz Vagabundusz« légiiesen könnyű és vaskosan reális anyagának mélyén kitapintható szépségükben rejtőznek az örök mese kincses elemei. Az irodalmi vándortémát *Nestroy* ügyes keze formálta időálló bohózzattá. A több mint százéves meséjáték nálunk 1919 májusában került utoljára színpadra, a Kollektív Társulat előadásában. A Nemzeti Színház mostani premierje mégsem felújítás, hanem eredeti, még hozzá eredeti magyar darab bemutatása. Közben ugyanis csodálatos változáson ment át a bohózat: *Heltai* Jenő színlaltatta meg benne a maga játékos és mély művészetét, *Heltai* ritka szerénységgel a darab »mai színpadra átirójának és versbe szedőjének« nevezte magát. Az irodalomtörténeti igazságnak tartozunk azzal, hogy a szerény »versbeszedő« a bohózat nyersanyag zseniális újjáteremtőjeként üdvözljük. *Heltai* ragyogó képzeletének villanásai és zenélő rímei eredeti verses meséjékként ajándékozták meg ebben a műfajban szegény irodalmunkat. Legfeljebb azt sajnálhatjuk, hogy a mese nem eredeti magyar talajból nőtt, hanem háttérre az osztatlan rokonszenvet aligha élvező biedermeier-kor.

A Nemzeti Színház előadása méltó kerethez foglalta a »biedermeier szentivánéji álmodot«. Nem véletlen, hogy a szokástól eltérően elsősorban a rendezést és a díszleteket emeljük ki. Erzésünk szerint ugyanis az előadás — a parádés szereposztás ellenére — mindenekelőtt a revü-szerű, színes látványosságot szolgáltatta. *Nádasdy* Kálmán külsőségeiben ötletes rendezésében és *Varga* Mátyás pompás díszletei között a színészek mintha kissé magukra hagyatva kerégszállták volna egyéniségüknek a meséjátékhoz illő hangját. Az egységes játéktípus bohózatnál éppen olyan fontos, mint drámánál. Ekkora együttes játékát persze nehéz összehangolni, de hát erre való a próbák. Tudjuk, milyen nehézségekbe ütközik ma egy darabból húsz-harminc

Uray Tivadar, Rajczy Lajos, Görbe János és Olthy Magda

Ilosvay Katalin

Gózon Gyula és Gobbi Hilda

Rajczy Lajos, Uray Tivadar és Pethes Sándor

próbát tartani, de legutóbb bemutatott darabjaink majdnem kivétel nélkül magukon viselik a hevenyészett rendezés bélyegét. Különösen szembeszökő ez a »Lumpáciusz Vagabundusz«-nál, mert a darabot nyilván »költészetet és fáradságot nem kimélve« kívánták színrehozni.

Uray Tivadar színes, vibráló Lumpáciusza rokonszenves figura. Nyomban utána a három »szerenese-tündért« kell említeni. *Gobbi* Hilda szívhezszólóan meleg hangokkal ábrázolja a pápaszemés Fortunát. *Ilosvay* Katalin végre mesehősnőt játszhat (egy kicsit minden szerepben ezt teszi). *Romváry* Gertrud finoman kidolgozott Amorozája az átélés és a bőven áradó játékos kedv színes gazdagságával aknázza ki hálás szerepének minden lehetőségét. *Görbe* János, *Rajczy* Lajos és *Pethes* Sándor a három jómádár szerepében különböző színű, de egyenlő értékű alakítást adott. *Gózon* Gyula, *Bodnár* Jenő, *Gábor* Miklós, *Olty* Magda, *Kertay* Lili, *Berky* Lili, *Horváth* Ferenc és a tehetséges akadémiai növendék, *Létay* Klári a ritka jó együttesben külön figyelmet érdemlő játékkal járultak az előadás sikeréhez.

A kellemes, behízelgő zenét *Ránky* György szerezte, a pompás jelmezek tervezője *Nagyajtai* Teréz.

Gyenes István

*

Január 18-án, pénteken, a Kossuth-híd megnyitásának napján, ünnepi előadás keretében mutatták be a »Lumpáciusz Vagabunduszt«. A díszelőadásra megjelentek a kormány tagjai és a Szövetséges Ellenőrző Bizottság képviselői.

Az előadás előtt *Major* Tamás, a Nemzeti Színház igazgatója elszavalta Petőfi: »A XIX. század költőjéhez« c. versét és rövid megnyitó beszédében utalt arra, hogy Magyarország most érkezett el az a kor, amelyben a művész megtalálja az utat a széles néprétegekhez.

Uray Tivadar és Pethes Sándor

(Foto: Mafirt—Cserna)

Békési István:

Bücsülátogatás
Huxley-nél,
avagy
mitől bukott meg
egy siker?

Bevallom, úgy halogattam ezt a látogatást, mint egy kellemetlen kötelességet. Nem is tudom, miért. Kicsit féltem, hogy hideg lesz a nézőtér, kicsit féltem, hogy unalmas lesz a darab. És unatkozni csak melegben szeretek. És az angolokat inkább olvasni szeretem. Jól fűtött szobában, pácolt cigarettával a számban. (Még jobb lenne kis Dunhill pipával, de pipára még az angol írók kedvéért se tudok rászokni!) Persze, persze, tudtam, hogy meg fogom nézni, meg kell nézni Huxleyt, kitűnő író és nagyon szeretem, nean hiszek a pesti pletykának, mely azt mondja róla, hogy cinikus, szerintem nagyon komoly, tépelődő, lelkiismeretes író, csak szeméremből hordja ezt a modort, nem szeret sirni a nyilvánosság előtt, ami nagyon érthető, ha valaki férfi és különösen, ha angol. Meg fogom nézni, — gondoltam — de ráérek.

A premieren sikere volt. Aztán azt halottam, hogy rosszul megy. Mégis meg-

Rafael Márta,
a »mondaine«

bukott? Vagy csak a pénzübelégyezés? (Ugyanis ez a két premier egybeesett.) Azután az emberek újra beszélni kezdtek róla, a kritikusok vitáztak felette és újra siker lett. De akkor már késő volt. A színház új darabot kezdett próbálni, új vendégszereplőket szerződötetett, a Huxley főszereplői már leszerződtek más színházakhoz, minden hiába, a darabot le kell venni! Nem egész negyven előadás után. Mire a sorok megjelennek, új darab megy a Vigszínházban. Így bukott meg egy siker...

Kellemes meglepetés: fűtött nézőtér. Illetve az az enyhe langyosság, mely a fűtött nézőtér illuzióját kelti, az a csöpp kis meleg, melyet úgy adnak a színházak nézőterükre, mint a csöpp kis cukrot adják a kávéházban a feketéhez. Illuzió, de a fekete keserű marad tőle. Mégis jól esik és leveszem a kabátom.

A nézőtér megtelik. Alig marad néhány hely üresen. És holnapután más darab megy. Szerencsétlenség.

Felmegy a függöny. Szép díszlet. (Neogrády.) Rátkai, Z. Molnár, Zátony a színen. Angol kapitalisták, üzleti dolgokról beszélnek. Unalmas a dolog. Újra felveszem a kabátom. Aztán belép Dénes György. Ő játssza az író. Nem Barmbyt, az író, hanem Huxleyt, az író. Ő mondja el a darabban az író mondanivalóját. Ha Vaszary Gábor írta volna a darabot, ő maga játszana ezt a szerepet. Nem tudom, Huxley milyen színész, de biztosra veszem, jól járt vele, hogy inkább Dénessel játszatta.

Rátkai Márton, a kapitalista,
aki mindenkit legyűr, csak
Huxley-vel nem bír

Ruttkay Eva ilyen édes
mosollyal »főzi« a kom-
munistát (és a rajzolt)

Dénes György: Hux-
ley, aki mindenkinél
okosabb!

Berczy Géza, a nap-
lopó herceg

Z. Molnár László,
akinek milliói van-
nak fontokban (A
gazdasági rendőrség
figyelmébe!)

Bárdi Ödön, mint
»Az 50 éves Vig-
színház emlékműve

És most kezdődik a darab. Jönnek a sokat vitatott problémák. *Huxley* a kapitalistával vitatkozik. Kiszámítja pontosan és világosan, hogy a kapitalizmus útja a semmihez vezet. Vagy legjobb esetben a háborúhoz. A kapitalista dadog, hogy így, meg úgy, az elmélet mégis csak más, mint a gyakorlat, gyakorlatban a pillanatnyi hibákon javítgat az ember, toldoz-foldoz. *Huxley* nem bolond okosabb kapitalistával vitatkozni, mint ő. Könnyen győz az első menetben. (Közben megjelent a gazdag ember lánya, *Ruttkay* Éva. Tehetséges, de... Nem tudom biztosan, hogy most nekivaló szerepet játszik-e. Ez a gazdag lány nagyon határozott, okos, öntudatos. *Ruttkay* nekem inkább olyan kedves piszécseke naivanak tűnik. De persze, lehet, hogy tévedek. Abban viszont biztos vagyok, hogy a szép új színésznő, *Rafael* Márta, egyéniségével homlokegyenest ellenkező szerepet játszik egy könnyű, mondain kis *Peggy* szerepében. Új színésznő, tehát ezt gyorsan le kell szegezni. Szép, komoly, tiszta női figurákat kell játszani vele, nem ilyen ugra-bugra hebrencseket. Ez nem neki való!)

Rövid szünet. Alig egy cigarettányi. Ügylátszik, hosszú a darab, azért kell ilyen rövid szünetet tartani. Hogy ne legyen túlkésőn vége az előadásnak. *A büfés biztosan haragszik a darabra!*

Második felvonás. Hyde-park. Kitűnő kép. (Figyelemreméltó új színész: *Gönczöl* János!) Megismerkedünk a kommunistaival. Most vele vitatkozik *Huxley*. Mit csinál a munkás a napi 14 óra szabad ide-

jével, ha győz az eszme? A kommunista nem tud válaszolni. *Huxley* nem bolond okosabb kommunistaival vitatkozni, mint ő. A második menetben is fölényesen győz. De a darab most már kitűnő és izgalmas. Újra leveszem a kabátom. *Huxley* egymásra ereszti a kapitalistát és kommunistát: vitatkozzanak most ők egymással. Így egyik sincs olyan óriási előnyben, mint *Huxley* mind a kettővel szemben. Kitűnő, okos mondatok csattannak. (Ritkai kitűnő! Somló remek!) A közönség tapsol. Hol ennek, hol annak. Ez ennek, az annak.

Huxley egyiknek se tapsol. Reménytelennek találja az ügyet. Amit ember csinál, az nem lehet jó. Cinizmus ez? Azt hiszem, nem. A gondolkodó ember kétségbeesése. Mert a történelem nyugodt pillanataiban a gondolkodó ember kötelel kétségbeesni. De a történelem kétségbeesett pillanataiban hinni köteles!.. Ezért hát ma cinikusnak *Huxley*. Pedig: Az ember tragédiája mélyebben és patetikusabban ugyanezt mondja. *Madách* cinikus lenne? És csak az Úr hangjában talál vigaszt. *Huxley* is — bizonytalanul és szemérmesen — motyog néhány szót a Bibliáról...

Hogy ebben az alapvető vitában *Huxley* nem foglal állást? Ugyan kérem. A jó szerző avval foglal állást, ahogyan a szerepeket megírja. A kapitalista öngyilkos lesz a darabban. Két fiatalember, azonban életben marad. *Clough*, a kommunista és *Manmuth* herceg. Aki összehasonlítja ezt a két szerepet és úgy érzi, hogy

Huxley nem foglalt állást, annak nem érdemes színházba járni!

Vigszínházi előadás volt. (Mátray, Berczy, Zátony, Bárdi, el ne felejtsem róluk s megírni, hogy kitűnők) A rendező: *Marton Endre*, komoly, művelt kultúrált, tehetséges fiatalember. *Marton Endre*, *Gelért Endre*, vannak új, tehetséges, fiatal rendezőink. Bízunk a jövőben!

Tódul ki a közönség. Azok, akik ennek tapsoltak és azok, akik annak. És a harmadik fajta: egy asszony, aki mellettem szemrehányóan mondja a férjének:

— Úgye mondtam, hogy a *Sybill*be menjünk!...

Mert — mindenesetre emberek ülnek a nézőtéren. Most sietve szétszóródnak a sötét utcákon.

És holnapután új darab megy. Pedig szép darab volt, szép előadás. Siker volt. Kár, hogy megbukott.

Mátray, a dítkár,
»ministrálé a kapita-
lizmus oltára előtt

Somló István,
a kommunista

(Gáspár Antal rajzai)

Az emberke tragédiája

MADÁCH IMIKE UTÁN IRTA:
KARINTHY FRICIKE

Karinty Frigyes paródiáját csak szűkebb baráti társaság ismerhette meg, nem is adták a cenzúra elé... Most Ascher Oszkár mondja el a Pódium színpadán és nemsokára könyvalakban is a nagyközönség elé kerül a mű, amelyből itt közlünk néhány részletet.

Első szín

Uccu Lajcsi, hopsza Lenke,
Volt egyszer egy jó Istenke.
Azt gondolja magában,
Mit ülök itt hiában?
Megteremttem a világot,
Hogy olyat még kend nem látott.
Hogyha látod, szájad tátod,
Mesterségem megesodálad.

Amint mondta, úgy is tett,
Dolgozott egy keveset,
Hat nap alatt, úgy, ahogy,
Összezsapta valahogy,
Rajta nem is másított,
Csak egy nagyot ásitott.

Rafael, Miska meg Gábor,
Ebből állt az angyaltábor.
Rafi mondta: hálíhó,
Ez a világ jaj be jó!
Miska mondta: gyerekek,
Ez a világ de remek!
Gabi mondta: mi lesz még,
Ha meglátjuk az Eszmét?

Luciferkó azonban
Íríg volt és goromba,
Neem, mondta, szebb is akad,
Nekem nem kell, edd meg magad.

Ilyen volt a Luci Feri,
De Istenke meg is veri,
Nem kell szárny, repülj gyalog,
Dobjátok ki, angyalok!

Második szín

Adámka, meg Évike
Édenkertnek végibe
Hancuroztak, ittak, ettek,
Állatokkal verekedtek.
Adámka nem akart menni
Évikével almát enni,
Évi mondta: ne légy fád,
Láttam két szép almafát.

Angyalka jött, nagyon mérges,
Vigyázz, az az alma férges.
Istenke se akarja,
Hasacskátok csikarja.

Luciferkó rossz kölök,
Éppen arra lödörög,
Juszt is, mondta: egyetek,
Tömjétek meg begyetek.

No most tele van a bendő,
Itt a bűn, az eredendő,
Mars ki innen, istenverték!
Bezárjuk az édenkertet.

Hetedik szín

Tankréd bácsi énekel,
Azt mondja, hogy hinni kell.

Egyik hiszi eztet-aztat,
Másik hiszi aztat-aztet,

Egymás kezéből kitéplik,
Rongyolják a szent keresztet.

Ejnye, csipje meg a macska,
Hol az exact fogalmacska?

Évi a zárdába ment,
Nem szép tőle, annyi szent.

Lett belőle Izidóra,
Nem hallgatott okos szóra.

Adi mondja: csip, csip, csip,
Gyere má ki egy kicsit.

Évi, Évi, gyere ki,
Ég a házad ide ki.

Ha akarom, nem csinálom.
Ez az élet piszokfészek,
Nem csinálom az egészséget,
En elmegyek, kegyed ül,
Rám a Gellért hegye dül,
Csináljátok egyedül!

S ugorna már lefele,
Ekkor jön az Évike,
Adi gyere, csit, csit, csit,
Súgok neked valamit.

Unom én az egész mesét,
Ez a játék egy hülyeség,
Te is hagyj ott Lilit, Ferit,
Alik mindig egymást verik,
Nem kell nekem több fiú,
Mind hencgő és hiú.

Évi mondja: nem, nem, nem,
Nem enged a korszellem.

Feri mondja: a kereszt,
Mefogtad és nem ereszt.

Égszakadás, földindulás,
A hátamon egy koppanás,

Atszaladunk egy más korba,
Szaladj te is pajtás.

Utolsó szín

Alommozi nem forog,
Adi, Évi hunyorog,
Csodálkozva széttéknél,
No most itt vagyunk megint.

Édenkertből kihajtva,
Kuksolunk megint sunyítva,
Kinek volna tovább kedve
Hinni, élni lelkesedve.

Luci Ferkó, nyavalyás,
Te vagy mindenben hibás.
Hagyta volna nekünk békét.
Mért csináltad ezt a zrit?
Most a remény nem virít.
Elmondta a mese végét.

Adi hencg: tudod mit,
Mondok neked valamit;
Oda álom, ide álom,

Fiú lánynak nem barát,
Unom már a maskarát.
Csinnadratta, kereplő,
Nem leszek már szereplő.
Mindig másnak látszani.
Nem kell kalap és kabát,
Csinálok kőből babát,
Azzal fogok játszani.

Adi is szól szemlesütve,
Mégis jobb a zsemle süte,
Puha kenyér, házi koszt,
Ördög vigye a gonoszt.

Jó Istenke hallva eztet,
Csendben mosolyogni kezdett
Hegyes bajusza mögött,
S elküldte az ördögöt.

Aztán így szólt: Na mit mondok,
Kell-e még az almakompót?
Mért ettétek azt a vackot?
Kaptok érte két baracot.

Az egyiket Évi kapta,
Fejébűjbat tapogatta:
»Csak azért, hogy meg ne hizzál!
Másik Adám fülét érte,
Nem is haragudott érte:
»Te meg fiam bizva bizzál!«

Igy mesélte ember a fiának
S ezzel vége a komédiának.

(Sándor Károly rajza)

Bárdos Artur

a Belvárosi Bourdet-darabjáról, amelyet 18 évvel ezelőtt betiltott a rendőrség

Közel két évtizeddel ezelőtt rövid pesti vendégszereplésre érkezett a világ egyik leghíresebb színtársulata, a bécsi Theater an der Josefstadt. Igazgatója és rendezője nem kisebb ember volt, mint Reinhardt Max, a vendégtársulat művészei Lil Dagover és Helene Thimig, művészei pedig Ernst Deutsch és Delius. Az efajta irodalmi és művészi eseményekre mindig éhes pesti közönség már napokkal az előadás előtt megvásárolt minden jegyet.

A premiért azonban elhalasztották. Nem egy nappal. Nem is egy héttel, hanem kerek 18. azaz tizennyolc esztendővel...

Max Reinhardt és világ hírd művészei ugyanis Edouard Bourdet »La prisonniere« című darabját akarták bemutatni a magyar közönségnek és a rendőrség az előadást betiltotta. Tizennyolc évvel később, 1946 január 19-én azután megtartották a premiért. Csakhogy nem a Theater an der Josefstadt, hanem a Belvárosi Színház társulata és nem Reinhardt, hanem Bárδος Artúr rendezésében.

— A Fészekben ültem és éppen

indulni akartam a premierre, amikor meghallottam a hírt, hogy a rendőrség betiltotta a Bourdet-darab előadását — meséli Bárδος Artúr. — Már akkor is érthetetlennek találtam a túlzott szigorot, mert a kényes témát annyi tapintattal, ízléssel, szinte orvosi alapon taglalja az író, hogy a kifogások érthetetlenek voltak. De minthogy a régi rendszerben az ilyesmi precedensül szolgálhatott, többé senki sem mert hozzányulni a darabhoz, ami nagy lemondás volt a színházak részéről. A premier tehát húzódott. Tizennyolc évig. Meg kellett várni vele — mint annyi mással — a demokráciát.

— Ez az igazgató nyilatkozata. — Ez az igazgató nyilatkozata. — Mit mond a rendező?

— A rendező számára a darab egyike a kamarastílus magaskolájának — feleli Bárδος Artúr. — Olyanféle feladat, mint Gerald »Szeretnia« című darabja volt, amellyel nagy művészi sikert arattunk. Nagyobbára két ember beszél a színpadon és ezeknek a dialógusoknak a feszültségét állandóan hőfokon

tartani, sőt növelni, finom lélektani árnyalatokkal át meg átfigyeni rendezőhöz méltó feladat. Sok lélektani problémát kell itt áthidalni és ez a dialóg minden pillanatában való éberséget követel. Csak a hozzáértő tudja, hogy ez van olyan ügynevezett rendezői feladat, mint holmi tömegtablók és más színpadi tumultusok megrendezése.

A darab főszereplői is hozzászóznak a beszélgetéshez egy-két mondatot. Bulla Elma nem először játszik Bourdet-darabban:

— Bourdet »Esküvő« című darabjában játszott szerepemre emlékeztem ez a szerep — mondja. A karaktere ugyan teljesen más, de, mint az »Esküvő«-ben is, úgy itt is ferde, furcsalelkű embert kell alakítanom. S ha már az ember játszott egy-néhány szerepet, akkor különösen izgatják a nem mindennapi, a nem tipikus emberi lelkek.

— Én pedig éppen azt érzem hálás művészi feladatnak, — mondja a darab másik női főszereplője, Tasnády Mária — hogy eltört emberek között egészsé-

ges, két lábával földön álló embert játszhatom. Ezt a szerepet játszotta Bécsben Lil Dagover és ennek különösen örülök...

— Miért?

— Ha még emlékszik rá, én ujságíró is voltam — feleli. — Dagoverrel csináltam életem első interjút. Első filmemben Dagover volt a partnerem. Férjem első felesége pedig Lil Dagover lánya volt. És mivel az ujságírás vitt közel a színészethez, a filmjeim többnyire jól sikerültek és jól sikerült a házasságom is — Dagover jó »kabalá« lett számomra. Remélem, most is beválik és sikerem lesz az ő régi szerepében.

A főpróba kezdődik. Somló István interjú helyett már csak annyit mond: rohanok és besiet a színpadra, ahonnan művészi karrierje elindult és sokévi vígszínházi szereplés után egy vendégjátékra most visszatért. Mi pedig rohanunk a nyomdába a kéziratral, kis ízelítővel a daraból, amelyről nyomdatechnikai okokból csak jövőheti számunkban adhatunk színi bírálatot.

Az író NEM IRTA ALÁ a hadüzeneteket, de...

Az íróknak egy hivatalos érdekképviselete, a Magyar Írók Szövetsége. Itt fut össze az írók minden problémája, vágya és panasza. Felkerestük a szövetség kitűnő és agilis főtitkárát, a magyar színműirodalom egyik legmarkánsabb kiválóságát, Boross Elemért, aki az aktuális kérdésekről hivatalosnak tekinthető tájékoztatást adott.

Előjáróban feltesszük azt a kérdést, hogy mi a véleménye arról az örvendetes megállapításról, hogy a magyar írók között csak egészen elenyésző számban akadtak árulók:

— Hivatalosan kimutatott és indexre tett áruló nagyon kevés akadt. Ha azonban az írói munka szellemét teljesen megértő és legapróbb titkaiba is belelátó bíróság elé kerülne az íróknak a reakciós idők alatt tanúsított működése és talán magánélete is, akkor egészen biztosan többet találunk.

— Az író nem írta alá a hadüzeneteket, a deportálások jegyzőkönyvét és az író nem adott a nyilasok kezébe géppisztolyt. Ezzel szemben az író egyetlen cikke és különösen az arrivált, az elfogadott, a népszerű, a tehetséges író egyetlen cikke a legsúlyosabb lélekrombolást okozhatta.

— Igaz-e, hogy az írók nem írnak?

— Először is tagadom, hogy az írók nem írnak. Az a kérdés azonban, hogy az írás akkor kezdődik-e, amikor az író problémáinak manu-

lis részét végzi el, vagyis kezébe veszi a tollat, vagy akkor, amikor a problémákat éli és feldolgozza önmagában. Bizonyos, hogy a problémák ilyen feldolgozása mindegyik író foglalkoztatja.

— Sajnos, az a helyzet, hogy az írók jelentős része a mindennapi gondok útvesztőjében reménytelenül szaladgálva tölti el idejét. A legnagyobb baj, hogy a társadalom és a társadalom élén álló hivatalos szervek még nem látták át teljesen az írók munkálkodásának értékét, ami a kultúra és az országépítés szempontjából felbecsülhetetlen.

— Mi az írók álláspontja a cenzúrával kapcsolatban?

— Komoly bajt jelent az is, hogy az író az írói szabadsággal még nem jött egészen tisztába. Ennek nem ő az oka, hanem maga az írói

szabadság, amely Janus-arcokban, sokszor szigorúan összehúzott szemöldökkel néz vissza az íróra és megijeszti őt még az írás megkezdése előtt. Az írók testületi vonalon is sokat panaszkodnak a cenzúrára. A Magyar Írók Szövetsége, az írói érdekek hivatalos védője és képviselője, szellemében teljesen cenzúraellenes. Tudomásul veszi azonban azokat a hivatalos szempontokat, amelyek a cenzúra életbentartását magyarázzák. Ezek között szerepel az is, hogy miután az írók politikai igazoltatását közös parthatározattal elmulasztották, — ez nem azt jelenti, hogy az írók személyét más foglalkozás esetén nem kellett igazolni — de maga a szövetség az írókat írói munkásságukban nem igazolta. E helyett ugyan a szövetség saját maga felállított a tagfelvételeknél olyan szűrőt, amelyen csak a demokratikus szellemnek megfelelő makulátlanokat engedte át. A cenzúra azonban éppen erre való utalással talált formát az írók működésének ellenőrzésére. Ez a működés azonban a cenzúra részéről nehézkes és lassú és nem halad olyan vonalon, amely elősegítené azt, hogy az írók kedvet kapjanak könyvet írására — fejezte be érdekes nyilatkozatát Boross Elemér, a Magyar Írók Szövetségének főtitkára.

Maros László

Boross Elemér

(Foto: Mafirt—Csorna)

BÁBSZÍNHÁZ AZ OROSZOKNÁL

Huszonöt évvel ezelőtt egy kitűnő szatirikus színész, Sz. V. Obrazcov áttért a bábfaragás művészetére, ami abban az időben még újdonságnak számított. Mikor az általa felállított színpadon először ment szét a függöny, a közönség izgatottan várta, hogy milyen meglepetésben részesül ettől az éleseszű és hegyesnyelvű művésztől. Ironikus őszintesége eleve eloszlatta a nézők aggályait, hogy sablonos kuplékat hallanak majd a goromba kalauzról, vagy az örökké alvó üzemi bizottságról.

Legelső műsoraiban a mult avult színpadi fogásait járatta le. A színpalak mögött egy kellemes tenorhang holmi elcsépelet, édesbús románcot énekelt, a színpadon pedig megjelent egy lestrapált kutya. A hatás elképzelhető.

Új műsorában Obrazcov a színpad mézes-mázos műmosolyát gúnyolja ki. A »Központi Színház« legközelebbi premierjén a »Bábok hangversenyterméce«-t viszi színpadra. E darab láttára a nézők kedvükre elgyönyörködhetnek a kívánsághangversenyek összes közreműködőiben.

Minden bábu jó ismerősünk, a konferanszié is, akinek tíz teste, de csak egy feje van. A kezek helyzete, a testtartás, a meghajlás változik, ám az édeskés, hízelgő mosolyt erőltető arc mindig ugyanaz marad.

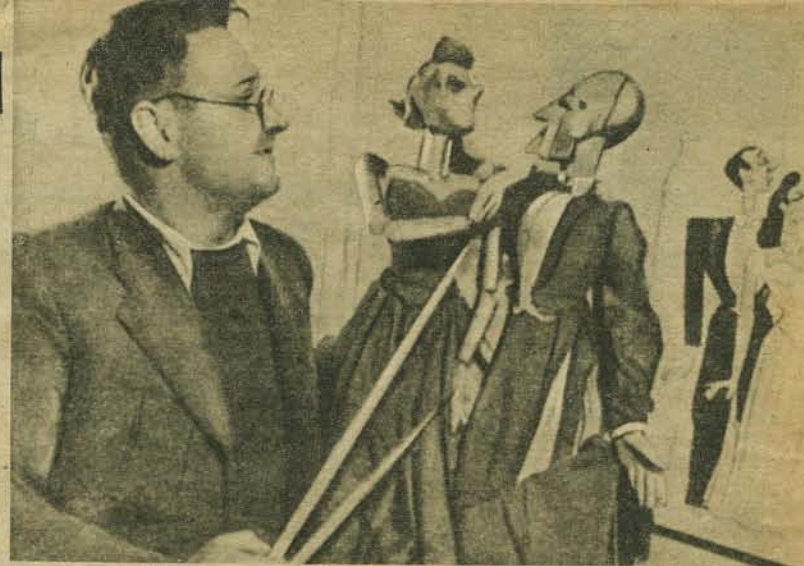
Allatszelídítő is szerepel Obrazcov bábszínházában. Teheneket és tyúkokat szelidít oly módon, hogy az állatokat (mint az oroszok szokták) magas állványra ülteti, míg a saját biztonságára vasvillát, szeges ostort, revolvért és tűzifecskendőt tart kéznél.

Persze, az ilyen koncert nem mulhat el az élemedett korú dízóz nélkül, kinek tarkáramázolt arcán előlő örök mosoly oly gyakran kísért álmainkban.

A bábokat az eddiginél sokkal fejlettebb mechanizmussal mozgatják. Ez a teljesítmény V. N. Terschovoj mesterségbeli tudását dicséri. Legkomplikáltabb az énekesnő gépezete. Száját nyitogatja, szemét forgatja, s nemcsak tüdejével, de hatalmas hasával, sőt még a combjaival is léleklizik.

Obrazcov ezúttal nem tagadja meg magát, a régi románc helyett ezúttal a tingli-tangli jazzmuzsikát teszi alaposan nevetségessé. A bábok a nagy színházak közismert műsorszámait éneklék, a humor az előadás mikéntjében rejlik.

Obrazcov és tehetséges munkatársai különös érzéssel látják meg és nevetik ki az em-

V. Andrievics a jazz-babákkal

beri félszepségeket s szívből velük nevet az egész nézőközönség.

— székely

Kacsalov

neve immár fogalomná vált azok előtt, akik figyelemmel kísérik a szovjet színhátság fejlődését. Kacsalov ma a szovjet színpad legkimagaslóbb Shakespeare-színésze. Hamlet-alkatitása világszerte ismertté tette s a Szovjetunió részéről a legnagyobb megbecsülésben részesül. Működése jutalmul kapta meg a legnagyobb szovjetkiüntetést: a Lenin-rendet s tagja a Legfelsőbb Tanácsnak is.

A dízóz.

A karmester

Kacsalov, az oroszok híres Shakespeare-színésze Hamlet szerepében

Az elegáns konferanszié

RÁDIÓ Gyors-Service Kft.

22-02-02 Felelősséggel javít, rádióját megveszi, cserél telefonhívással lakásán is javít

Átvevőhelyek: XIV., Szabó József-utca 12. sz. (Rádió Gyors-Service Kft. Tel.: 22-02-02), VII., Verseny-utca 2. (Vörös Rezső, Tel.: 22-24-41), V., Pozsonyi-út 10. (Borsody László), X., Gergely-utca 35/c. (Raffay József)

(Fotó: Paprika—Jászna)

Bábszínház a babáknak

Szent István-körút 2. Szomorúemléktű ház, nyilastanya volt a Szálasi-időkben. Vérgőzös tivornyák folytak itt, talán ebben a lakásban is, ahol most a Nemzeti Segély tart fenn óvodát a kicsinyeknek, napközi otthont az elemi iskolásoknak.

Meglehetősen rég volt, amikor dedóba jártam, oly rég, hogy nem is emlékszem már, milyen volt. Olyan bizonyára nem, mint ez a bűbajos gyermekparadicsom, ahol négy szakképzett, diplomás örangyal közt Farkas Irénke néni a főangyal. A modern munkaiskola elvei szerint viselik itt gondját vagy kilencven apróságnak, akik nagyrészt árvák vagy félárvak, deportált szülők gyermekei. A tanulságos játék, a kollektív szellemű nevelés dokumentumai tarkállanak a falakon, az üveges szekrényekben; színes rajzok, papír, mozaikok, ötletes munkák, az élménnyé vált foglalkozás, a természetes művész-ösztön elragadó megnyilatkozásai. Még Házi Ujság is van, a nagyok Fali Ujság-ainak mintájára.

Es micsoda eleven nyüzsgés a nagy munkaszobában, amely most, vasárnap délelőtt, színházteremnek van berendezve. Tüzes, kíváncsi életöröm csillog a gyermekszemekben, mialatt a bábszínház előadása folyik. A gyerekek a színpadot nézik, én a gyerekeket. Micsoda remek publikum! Én, deklődése nem passzív, mint a felnőtt színházi közönségé, hanem igazi cselekvő részvétel, pillanatról-pillanatra beleszólok, sőt beleavatkozó dramaturgiai aktivitás.

A dráma hőse a Kacska. Főintriója a nagyorrú Boszorkány, aki két szolgájával, Mackó medvével és Kuki majommal el akarja raboltatni Kacska úrfit, hogy gonosz lurkó fiának levest főzzön belőle. A

tragikái feszültség csúcspontján megjelenezik Paprika Jancsi, megfű egy ezüst sípot. Ettől az összeesküvő társaság mozdulatlaná dermed, úgy, hogy szó sem lehet becsináltlevesről. A Kacska megmenekült.

— Jaj de jó! jaj de jó! — tör ki a nézőtérén az ütemes tapssal kísért szavalókórus.

Mi történjek a Boszorkánnyal? Paprika Jancsi a közönségtől kér demokratikus döntést: dutyiba zárjuk ökelmét?

— Igen, igen!
— És ha megígéri, hogy ezentúl jó lesz, akkor megbocsássunk neki?
— Nem, nem!
— Hát, ha mind úgy akarjátok, be fogjuk köterezeni.

— A fiát is! — süvít a babakórus. A dedó szigorúan igazságos, nem barátja az érzelmes, elkenő happy-endnek. Egyik-másik népbíróági tanács tanulhatna az óvodásoktól.

(—tor)

DARVAS SZILÁRD:

ELŐZETES JELENTÉS

Nem riporter minőségben, hanem hivatalos ügyben jelentem meg a Mafirt Könyves Kálmán-körúti gyártelepén. Am ki te, het róla, hogy fővárosunkban a kulturális szencziók valósággal az utcán hevernek s az ujságíró minduntalan beléjük botlik.

Egy pillanatra ugyanis benéztem a műterembe, ahol éppen egy új magyar film felvételei folytak. Örömmel állapítottam meg, hogy nem hiába cikkeztünk a nyersanyag könnyelmű felhasználása ellen, ezúttal végre valóban reprezentatív alkotás van szülés alatt.

Régi agyalágyult ismerőseinknek, Hacsék és Sajtó uraknak újabb kalandjait forgatják.

Jobbnál jobb viccek sísteregnek a juplterlámpák fényében.

Hacsék például elmeséli, hogy szobor-leleplezésen volt. Vas Zoltán szobrát leleplezték le a Burgonya-téren.

Ez azonban a gyengébb viccek közül való, vannak még sokkal rosszabbak is. Hacsék közli a téglaszínűre mázolt kővér Komlóssal, hogy borzalmasan sokat dolgozik.

— Mióta? — kérdi Komlós.

— Holnap kezdem! — válaszolja a Hacsék szerepét domborító Herczeg.

Igy, leírva, ez is egy kicsit gyenge, elmondva sokkal régiebb és unalmasabb.

Es ezt a bornirtságot úgy készítik, mint valami komoly filmet. Van asszisztens, operatőr, producer.

Felvételvezető is van, egy hosszú, nyurga fiatalember, aki tátott szájjal lesi Hacsékék minden mozdulatát.

Szóval megint készül egy úgynevezett dokument-film. Dokumentuma annak, hogy a film tekintetében ugyanott tartunk, ahol öt évvel ezelőtt.

Ezek után nyugodtan vállalom a felületesség vádját, hogy megint egy készülő műrekről mondok előzetes kritikát.

Nem kétlem, hogy az Idő nevű bizottság engem fog igazolni...

Herczeg

Sok hűhó semmiért, avagy készül az új magyar film

Kiosztották a Munkásszínjátszóverseny díjait

A nagybudapesti Munkásszínjátszó Verseny díjkiosztása január 13-án a Madách Színházban ünnepélyes keretek között zajlott le. Az első díjat Budapest székesfőváros nevében Goda Gábor adta át a Kispesti Postás Szakszervezetnek. A Szakszervezeti Tanács díját, Berda Ernő: Új honfoglalás című képét Ligeti József adta át a második helyezett Magyar Kommunista Párt VII. kerületi szervezetének. A harmadik díjat, Derkovits: Nagy Dózsa fametszetét a Munkáskultúrszövetség adta a Magyar Kommunista Párt VIII. kerületi szervezetének és Budapest Székesfőváros Gázművei munkásszínjátszóinak. Egyéni alakításukért a következők kaptak elismerő oklevelet: Petri Mária, Varga Irén, Gyenes Sándor, Ludvány István és Takács Miklós.

(Foto Pekete)

Baráth Endréné Bihari Klára »A két anya« c. darabját a bécsi Burgtheater, az »Orkán« pedig a Volkstheater tűzte műsorára. A tehetséges magyar író nő egy darabját a prágai Nemzeti Színház is lekötötte.

Minden külön értesítés helyett:

Szendró Ferenc, Goda Gábor főjegyző a munkásszínjátszó orsz. biz. elnöke ünnepi beszédét mondja át nyújtja Takács Miklósnak a Székesfőváros első díját

Magyar szerző eredeti darabja a Magyar Színházban

A Magyar Színház legközelebbi bemutatója Gábor Béla, a Fényszóró munkatársának »Részeg éjszaka« című szatirikus vígjátéka lesz. A darab parádés szereposztásban kerül színre: Somogyi Erzsébet, Ráday Imre, Rózsahegyi Kálmán és Mihályi Ernő játsszák a főbb szerepeket. Premier előreláthatólag február közepe táján lesz.

A Szikra Könyvkiadó Vállalat mesedélutánjai

A Szikra Könyvkiadó Vállalat érdekes újítással a gyermekek számára mesedélutánokat rendez. A meséket maga a meséíró kéziratban olvassa fel s így még a könyv megjelenése előtt tapasztalni lehet a hatást, amit a gyerekekből kivált. Az első ilyen mesedélután múlt hét pénteken rendezték meg a kiadóvállalat rózsautcai színházában és azon, a gyerekseregen kívül, a közoktatásügyi és népjóléti minisztériumok, a Gyermekbarátok, a Demokratikus Nőszövetség, a MaDISz és a Pedagógus szakszervezetnek kiküldöttjei vettek részt.

Szemere Vera és Várkonyi Zoltán házasságot kötöttek. Tanúk voltak: dr. Ries István igazságügyminiszter és dr. Szűcs András, a miniszter titkára.

(Foto Várkonyi)

PALOTAI BORIS:

LÁTOGATÁS

A multkoriban kórházban feküdtem. Peti mindennap lelkiismeretesen meglátogatott, kicsomagolta az enniválót, amit otthonról hozott, bevallotta, hogy a felét útközben megegette, mert betegnek nem szabad túlterhelnie a gyomrát. Aztán megkóstolta a kórházi tejbegrizet, a piskótaszületet, mert imádja a diétás kosztot. Megjegyezte, hogy ami azt illeti, elég keveset adnak, ő egy dolgozó diák, a szervezete megkivánja a rendszer táplálékot. Érdeklődött, voltak-e látogatáim, hányan, kik és miért pont azok. Fel volt háborodva, hogy a mai időkben virágot hoznak, a virágnak nincs semmi tápértéke. A szőlőben például, sokkal több a cukortartalom, mint a szegfűben, miért nem hoznak szőlőt egy szegény betegnek?! Ő a maga részéről még a dinnyét is jobban szereti a szegfűnél! A lelkemre köbölt, hogy ha látogatóm jön, célozzak rá, hogy virág helyett nápolyit kérek, a József-körúton látott törmeléknapolyit, 10 dekát 120-ért, csak szépen, finoman célozgassak. Miután megegette a csokoládémat, razzit tartott a fiókban és talált egy árva kekszet, amit »nem érdemes tartogatnia felkiáltással bekapott. Majd összeszedte a folyóirataimat és a sarokba vonult velem. Itt legalább nyugodtan olvashatok — jegyezte meg. Kis idő múlva azzal fordult

hozzám, hogy ma az: hét betűből b betű a második éppen álmomból pislogott: Látod kor én látogató órai olvasás és vette a tiszta z othton felejtette zsebkendő. Azt nagypént nem moson, később pénz is kell, meg kell vennie, mert áron be akart vacsorára, hisz a legfontosabb, sohse aggódjon legalább köles ágyban töltötök, ráül a lálromba, megcs...
— Milyen c utánját a b sóhajt az ápa búcsúzás jele lyog. kicsit ő gától. Az ajtó a folyosóról tettem megkél

Krónika

Ugye Téged is megrészegített, megerősített, ez az utolsó percében, ajándékként jött koratavaszi nap?

Boldogságban nyújtózott a város, a csillogó, sáros utcák duzzadva feszültek az új tavasznak, mint barna lány cirógatótt, dobos melle s az útszélén ácsorgó meztelen fák szégyenlősen kapkodtak valami kosztium után; hajladoztak erre — arra az elszókött, játékos tavaszi szélben.

Most már ropogtathatja csontjainkat továbbra is a fagyos tél, szórhatja arcunkba égető, csipős csalánhavat, hozhat kukoricás napot, akár hétszámra, nem fé-

lünk már, — egy napra már bizto vaszig!

Az igazán észrevétlenül fel sem figyelem. A költők zéskor figyelem kötele den öszkor hullatást. dák mérné szóltak.

Eltűntek cáinkról a házainkat fitó seibe tiszta sor tört rime. Költők, Most má Budapest

AS

... hogy mondjam meg gyorsan, mi
 ... betűből áll, keletdzsiai néptörzs,
 a második. Amikor észrevette, hogy
 álmomból vert fel, szemrehányóan
 ...: Látod milyen vagy, alszol, ami-
 ... látogatóban vagyok nálad. Másfél-
 ... olvasás és rejtvénymegfejtés után el-
 ... a tiszta zsebkendőmet, mert az övét
 ... felejtette s egy betegnek úgy se kell
 ... endő. Aztán aprópénzt kért, mert
 ... pénzt nem tudnak felváltani a villa-
 ... n, később észbe jutott, hogy nagy-
 ... is kell, mert még három tankönyvet
 ... vennie, meg egy zseblámpát. Minden-
 ... be akarta várni, hogy mit hoznak
 ... orára, hisz a vacsora tulajdonképpen
 ... fontosabb. De én siettem őt lebeszélni,
 ... aggódjon miattam... Akkor adtam
 ... lább kölesön a töltőtollam, minék az
 ... an töltőtoll. Végre érzékenyen elbúcsú-
 ... rául a lábamra, belekönyököl a gyom-
 ... ba, megcsókolja az orromhegyét.
 Milyen áldott, jó gyerek, egész dél-
 ... ját a beteg édesanyjánál tölti —
 ... ajt az ápolónő, aki meghatva nézi a
 ... szűszi jelenetet. Pesti szerényen mosc-
 ... g. Licsit ő is meg van hatva saját ma-
 ... ól. Az ajtóból integet, aztán eltűnik, de
 ... folyosóról visszaroohan: — Jaj, elfelejt-
 ... tem megkérdezni, hogy vagy?

...ünk már, — megmutatta magát
 ... napra az új élet — most
 ... már biztosan kibírjuk új ta-
 ... vaszig!

Az igazi csodák csendben,
 észrevétlenül érkezők, hogy
 fel sem figyelünk rájuk.
 A költők minden tavaszérke-
 zéskor figyelmeztetnek a szere-
 lem kötelező ébredésére és min-
 den őszkor megsiratják a lomb-
 hullatást. Ők a mindennapi cso-
 dák mérnökei. De most ők sem
 szóltak.

Eltűntek észrevétlenül ut-
 cáinkról a romok, megrokkant
 házainkat megtisztítottuk esű-
 fitó sebeiktől s úgy állnak már
 tiszta sorban, mint régi versek,
 tört rímek.

Költők, hozzátok szóltam.
 Most már énekeljétek a tiszta
 Budapestet!

(Kötényei)

GYENES ISTVAN;

KÁRTYAVETÉS

Barna kezek serényen
 Keverik a sorsot.
 Színes, balga reményem
 Nyílásán mosolygok.
 Bűvös, ősi tudomány...
 Szemfényvesztés... Hátha...
 Titkot tudó cigánylány,
 Jövőt jósoló kártya.

Kavarog a bő ígés,
 Együgyű varázslat,
 Fülelmebe tömődik és
 Köszönettel áthat:
 Jó, hogy a jövő utat
 Sibylla se látja
 S őrzik drága titkukat
 Csillagok és kártya.

A Szikra Könyvkiadó ankétja

Érdekes kezdeményezést lát-
 tunk a napokban, a könyvki-
 adók és az írók közötti kapeso-
 latok kimélyítésére. A Szikra
 Könyvkiadó Vállalat ankétja
 hívta meg a honvédtitkai szék-
 házában a demokratikus ma-
 gyar írókat, hogy a jövőben
 való tennivalókat megbeszéljék
 és megvitassák.

Villáminterjú Göth Sándorral

A Pesti Színház próbájáról most ro-
 hant át a Belvárosiba. A Belvárosiból őt
 perere a Pestibe. Végre a Belvárosiban
 sikerült megtalálni.

— A Bourdet-darab? Nagyon finom, esi-
 szolt dialógusok, a sorok közt végig mé-
 lyen emberi sorsok mozognak.

— Takács Alice? Szegény néhai Szomor
 Dezső legjobb és legszínpadibb mun-
 kája. Ahogy a próbákat vezetem, egyre
 jobban az az érzés alakul ki bennem,
 hogy a Takács Alice mostani előadása
 méltó párja lesz a tizenöt év előtti elő-
 adásnak. Igen nagy örömem telik a part-
 nereimben. Ezek: Mezey Mária, aki
 Gombaszögi Frida szerepét játssza, Ajtay
 Andor Hegedüs Gyula volt szerepében.
 Szakács Miklós Hajmássy, Tassy Endre
 Törzs és Orsolya Erzsí Vágóné szerepeit
 játsszák. Olyan színészanyag, amilyenről
 egy rendező álmodik. Én a régi szerepem
 tartottam meg.

— Színésztánpótlás? Ne beszéljünk róla.
 De néha érik kellemes meglepetések az
 embert. Mezey Mária megbetegedett és az
 Egy pohár víz-beli szerepébe Faragó
 Panni ugrott be. Hősies gesztus volt a ré-
 széről. Ilyen előd után, ilyen nehéz szere-
 pet egyetlen próbára játszott el, minden
 zökkenő nélkül, sőt helyenként nagy ha-
 tást keltve. A színház is, a partnerei is
 hálásak lehetnek neki.

Faragó Panni Mezey Mária szerepében.

(Foto Kálmán)

KÉPEK A RÉGI APOLLÓ KABARÉBÓL

Kőkény Ilona

Rajna Alice

Ürmössy Anikó

Vendég voltam...

IRTA: TABI LÁSZLÓ
RAJZOLTA: Szakmány

Valahogyan úgy jött a dolog, hogy nem lehetett mást tenni.

Jöttem lefelé a lépcsőházban az Epeutca 6-ban, ahol Jóskát kerestem. Egyszerre csak kinyitott az egyik ajtó, egy férfi állt a küszöbön, kezét nyújtotta felém, úgy mosolygott rám,

mintha az őcsém lenne és azt mondta:

— Láttalak az ablakból. Szervusz.
A lépcsőház egy kicsit homályos volt, az arcát nem láthattam tisztán, de — gondoltam — ő látott az ablakból, s nyilván nem ok nélkül üdvözöl. Révetegen megfogtam a felém nyújtott kezét. Ekkor, anélkül, hogy elengedte volna, bevezetett egy szobába. Rendes szoba volt, minden bútordarab a helyén. Azonnal láttam, hogy én ebben a lakásban sohasem jártam. Megnéztem a férfit is, bizonytalankorú, borotvált ember volt, sohasem láttam. Leültetett egy fotőjbe és úgy mosolygott rám, mintha az apám lett volna. Teljesen lehetetlen lett volna megkérdeznem, ki ő tulajdonképpen.

— Előbb is jöhettél volna, öregem... — mondta ekkor nagyon szívélyesen és cigarettát tett elé. (Ki ez az ember?)

— Sok a dolgom — szabadkoztam és rágyújtottam. Közben fürkésztem, ki lehet, hol láttam már? De egyre bizonyosabb voltam abban, hogy soha, sehol.

— És Prepatics nem érdekelt? — kérdezte ekkor hirtelen és a fejét csóválta.

— Nézd... — feleltem — most már mindegy. (Ki lehet az a Prepatics? És legalább azt tudnám, hogy kivel téveszt össze engem ez a derék ember?)

— Hát jó, — mondta ekkor — mindegy. Prepatics mindegy. De Bélával üzenhetnél volna a gerendákról.

— Nem ért rá — válaszoltam habozva és arra gondoltam, amint leérek a lépcsőházba, megnézem a névtáblát, hátha rájövök valamire.

— Nem ért rá? — csodálkozott — hiszen itt volt!

— Mindegy — legyintettem.

— Neked minden mindegy?

— Persze. Ugy sem lehet megélni.

Ez szerencsés fordulat volt, mert néhány percig bensősegesen elbeszélgettünk a nehéz viszonyokról. Ugy éreztem, hogy lassanként távozhatom, megköszönve a szíves vendéglátást. Megfogadtam magamban, hogy egy-két évig a környékre sem jövök. Ekkor azonban a szomszéd szobából motoszkálás, járkálás zaja hallatszott. Az ember az ajtó felé fordult:

— Flacskám! Találd ki, ki van itt!?

Forró hullám öntött el. Most hát megtudom, kivel téveszt össze.

— Kicsoda? — kérdezte egy friss nő hang az ajtó mögül.

— A Lapaj!
Szent Isten! Ez valami gúnynév, az bizonyos. Tehát valami közeli ismerőcnek vél, ha így szólít. Villámgyorsan végig gondoltam életem történetét. A gimnáziumban Guminak becéztek. A munkatáborban Szivarnak. Az anyám éveken át úgy szólított: Pucc. Volt egy szeretőm, az csak úgy mondta: Nyuszi. Lapajnak még nem nevezett senki.

— Lapaj! — kiáltotta még egyszer az én emberem és mosolyogva nézett rám. Visszamosolyogtam rá és megtörültem izadó homlokomat.

— Jövök már! — kiáltott a hölgy a szomszéd szobából.

Szerettem volna elenyészni a levegőben, mint valami párfómillat vagy halk melódia.

— Irénnek ne beszélj a zongoráról — sügta halkán felém a barátom. Hevesen igent bólintottam, hogy bízhat bennem.

Ekkor nyílt az ajtó és egy alacsony, csinos asszony lépett be a szobába. Azonnal megállapítottam, hogy sohasem láttam. Az asszony két kezét előre tartva jött felém, bájós mosollyal.

Felálltam és kezét csókoztam.

— Csúnya ember, — mondta az asszony — sose jár felénk!

— Kérem... — szabadkoztam és nem jött hang a torkomra. Nem tudtam miről beszéljek, mit mondjak. Ugy éreztem, hogy csak a zongoráról tudnék érdekeset mondani, arról viszont nem beszélhetek.

— Tudja, hogy Vilma panaszkozik magára? — kérdezte az asszony.

— Istenem... — mosolyogtam bárgyún — Vilma mindig panaszkozik.

— Az ügyvéd miatt...

— Mindegy — legyintettem. (Nem tudtam jobbat kitalálni.)

— Lapajnak minden mindegy — jegyezte meg a férfi és hátbautógetett. Ezen jót mulattunk.

— Gyere csak egy pillanatra, fiam... — mondta az asszony a férjének. Aztán felém fordult: — Megbocsát egy pillanatra?

Átmentek a szomszéd szobába. Körülnéztem. Három ajtó volt a szobában s nem tudtam melyiken jöttem be. Egykedvűen ültem, lesz, ami lesz. Ekkor meghallottam suttogó hangjukat.

— Ki ez a pasas? — kérdezte az asszony.

— Hát a Lapaj. Nem emlékszel rá?

— Egy frászt a Lapaj — suttogta dühösen. — Nem is nagyon hasonlít rá! Ez egy vadidegen pasas!

— De fiacskám, hát látod, hogy nem úgy viselkedik, mint egy idegen!

— Mert vagy szélhámos, vagy összetéveszt minket valakivel.

— Ez nem a Lapaj? — kérdezte újra a

férfi és éreztem a hangján, hogy most már ő is kezd biztos lenni abban, amiben én már az első perctől fogva bizonyos voltam.

— Persze, hogy nem! Hiszen ez nem bandzsít!

— Akkor most mit csinálunk? Kirúgjuk?

Heves pir öntötte el az arcom. Hát akartam én ide bejönni? Betolakodtam én ide? Hogy még ők rúgnak ki engem? Ez disznóság! Majd én rúgom ki őket!

— Kirúgni nem lehet — suttogta a nő. (Azért!)

— Akkor néhány percet még beszélünk veled, aztán elküldjük.

— Csak tudnám, hogy kivel téveszt ez a hülye össze bennünket! Na gyerünk!

Mosolyogva léptek be a szobába újra.

— Ne haragudj, — mondta a férfi — a feleségem nem talált valamit...

En már tudtam, hogy szörnyű bosszút állok rajtuk.

— Kérlek, — mondtam, a homlokomat ráncolva — mi a helyzet azzal a lojzellával?

Erre a feleségére nézett, az meg őrá. Persze, ők nem tudták, hogy én nem tudom, hogy ők tudják... Most azonban már ők nem akartak szegyenben maradni.

— A lojzellával? — felelte a férfi — semmi ujság.

— Dehát — kiáltottam fel — Berta azt mondta, hogy megvan!

— Mindegy... — mondta a férfi.

— Nem egészen mindegy — utasítottam rendre — mert nekem azt a lojzellát még ma be kellene blicnizni.

Feszengtek a helyükön. Erre már nem tudtak mit mondani. Megsajnáltam őket, meg is untam a dolgot, úgy döntöttem, megyek.

— Nem baj — feleltem — hát én most akkor távozom... — és felemelkedtem a helyemről.

— Már mégy? — kérdezte a férfi.

— Igen. Ja, majd elfelejtettem... Rózsika üdvözöl titeket...

— Köszönjük — felelte az asszony. Egyáltalán nem marasztaltak.

— Kérlek, — mondtam — igazán jól éreztem magam... Még csak egyre akarlak megkérni...

— Parancsolj, édes öregem...

— Ha megérkezik az a multkori stucni-hámozó, küld el a címre...

— De kérlek, az természetes...

— Tudod, a címem, ugye?

— Hooogyne! — bólintottak mind a ketten.

Rohantam le, hogy megnézzem a névtáblát. De egyetlenegy ismerős nevet sem találtam.

Nem baj. Akárci volt is, vendégségben ilyen jól még nem mulattam.

Azt hiszem, a közeljövőben ismét felnézek hozzájuk.

százhó dénes:

ELŐSZÓ A MADÁCH SZÍNHÁZ MEGNYITÁSÁHOZ

A Madách Színház »sajtóteára« hívta meg a napi- és szaksajtó színházzal foglalkozó munkatársait. Az ostrom és a vízözön rombolásai után rendbehozott színház színpadán gyűlt össze a szakma java. Tea helyett vörös bort adtak s így Hont Ferenc mindjárt a start pillanatában új műfajt kreált: a sajtóbort. Más ilyen ünnepélyes alkalommal a sok szendvics — kevés eszme rendszere fogadta az újságírókat. A jelenlévők ezúttal — s ezt őszintén mondom! — örültek a fordított aránynak. Nem lehetett megrohanni a büfféasztalt, mert az óvatos rendezőség asztalhoz vitette a kiosztott fejadagot. Ezzel szemben dús volt a szellemi lakoma, amelyben részesültünk; a honti program felcsigázta várakozásunkat, szinte csettintettünk nyelvünkkel, annyi izés szellemi falatot ígér.

Az összejövetel hivatalos részének — amelyet a rádió is közvetített — lezajlása után Hont felszólította a kritikusokat, hogy kritizálják meg az elhangzott programot. Senki se szólalt fel, ami nem is csoda: az újságíró nem beszédes fajta. Ime, én is utólag és írásban szólok hozzá az ankéthoz. Az embernek jobban forog az írógépbillentyűje, mint a nyelve.

Két fontos szereplőről nem esett szó, ezt hiányolom, pedig mindkettő szorosan hozzátartozik a Madách Színház múltjához és jövőjéhez is. Az egyik: Püskösti Andor. Az ő színházimádata és kultúrája bizonyára halálában is inspirálja annak a színháznak a művészeit, amelyből ő varázsolta magasszínvonalú kultúrintézményt.

A másik nem testben, de erkölcsében halott: Dövényi Nagy Lajos. Az ő »átköltésében« került színre ezeken a deskákön az Artatlanok, az egyetlen magyar nyelvű fasiszta színmű. Aminthogy Püsköstit, úgy Dövényi Nagy Lajost se felejtse soha e színház egyetlen munkálója se: a korlátoltságot és gonosztságot, a »jobbaldaliság« néven propagált betyárságot ne csak magából írta a Madách nevében fogant színház, hanem terjessze azt a szellemet, amely minden hallgatójába beléfojtja a német maszlagot.

Kevés színház sorsa oly változatos, mint a Madáché. A Püskösti-éra után következett az Artatlanok kora; az ostrom alatt lovak tanyáztak benne, az ostrom után dilettánsok, most pedig egy újcélú és eszközű vállalkozás indul benne. Bizunk a fiatalságban, amely kezébe kapta a szép színházat s a merészségben, amely tradícióellenes pózban áll ki, megvívni a sikerért.

»Csak erre, erre, kedves jó urak!
Mindjárt kezdődik az előadás.«

A Bábjátékos mondja ezt a Tragedia londoni jelenetében. A szerző instrukciója (Tolongás a bódé körül).

Ezt a tolongást kívánom a Hont Ferencék bódéja körül én is, mindazok nevében, kik nemcsak a borsón, de a babon is szépet álmodnak.

Tiszperenyire a Nemzetifől... (Beszámoló a Katolikus Legényegylet „Csepreghy” színpadának felvilágosító művészetpártolásáról)

„A fiatalok színpada”,

amelyről szó lesz, a Rottenbiller-utcai Katolikus Legényegylet székében és kebelén belül, alig párperenyire a Nemzeti Színháztól, neveli és »fedeztetik« fel a fiatal színészeket és írókat.

A színház kapuján szabályos hirdetőtábla jelzi a színház létezését: »Fiatalok Csepreghy Színpada«.

S mert még az újságok műsorkockáin nem találkoztam ezzel a névvel, hát neki-vágtam a sötét kapualjnak s az azt követő tekervényes folyosóknak, hogy felfedezzem a nyilvánosság előtt a »Csepreghy« Színpadot.

A társulat vezetője hivatalos helyiségében, irodájában fogadott. Elnézésemet kérte a nagy rendtelenségért, amit esetleg tapasztalok, — tényleg: még nem tapasztaltam olyant — de előző nap egy kis dorbézolást rendeztek, mert egyikük csomagot kapott. A tárgyra térek.

— Mi ez a »Fiatalok Színpada«?

— A fiatalok neveléséért van, felfedezéséért. Fiatal írók darabjait mutatjuk be, ezek előadásaira meghívjuk a lapok kritikusait, színházak igazgatóit és ha elnyeri tetszésüket, akkor megvásárolhatják a darabot, »kiugrathatják« a szereplőket. Az előadásokat a szomszédos Vidám Varietében tartjuk.

— S már felfedeztek valakit?

— Aja!... Egyik írónk jelenetét a Vidám Varietét már meg is vásárolta!

— Miket mutattak már be?

— Karácsonykor például a »Csak párosan szép az élet« című operettet adtuk elő.

— Milyen elképzeléseik vannak?

— Minden felekezett, politika nélkül, csak a tiszta művészetet nyújtani.

Aztán úrlapot vesz elő s hogy a fentiek igazságát bizonyítsa, ő kérdez:

— Neve, vallása, apja neve, vallása, anyja neve, vallása?

Majd megállapodunk, hogy másnap, vasárnap, elmegyek »táncos« összejövete-

lükre, amelyeket a »bensőséges« viszony kialakulása miatt rendeznek.

Az összejövetelt

a Katolikus Legényegylet vendéglőhelyiségében tartották. Háromtagú zenekar szolgáltatta a talpalávalót s a pezsgőket, a szép kocsmárosné 35 ezer pengős bora.

Az italospult fellett kereszt függ és a falakon a tisztcsékek jelvényei árulkodnak, hogy ide bizony csak a kétkézi dolgozók járnak kulturalúraért. Nem tudom, mit nevezhetett szimpatikus informátorom »családi összebarátkozásnak«, mert a megjelent társulat tagjai külön-külön üldögéltek asztalaik mellett kettesével — legény, menyecske, — üveg bor előttük, ami igen csak a kocsma rózsaszínű romantikáját idézték elő. Alltak aztán a pult körül csoportosan is, de ezek a Vidám Varietét kirakatba helyezett tünderei voltak, akik a munkaközi szünetben egy-két pohárravalóért jöttek ide le.

Fiatalemberem, ki csalódásomat a »Társulattal« szemben látta, vigasztalt; jöjjenek csak el holnap is, holnap szereposztás, olvasópróba lesz. Majd akkor...

A próbát

a Társulat ugyan csak a vendéglőhelyiségben tartotta. Egy hosszú asztal körül üldögéltek s úgy szerepezték, olvasták a darabot. Grófokról szólt, tüdőbeteg lányról, fenyvesek közt ál-

modozó előkelő szanatóriumról, gondtalan szerelemről, szóval csupa olyan mai keletű aktuális problémáról, amely a fiatal munkásifjakat elsősorban érdekli. Mert mondanom sem kell, hogy fiatal »nem politizáló«, szegény munkástestvérkéimmel találkoztam a vendéglőben, akik robotos nappalaik után szabad estéiket szentelték itt a kultúráért, a sikerért, a felfedezésért.

Kilenc óra felé befejeződtek a próbák, csendülte meg az ivót, csak a szemben lévő épület kivilágított termeiből szűrődött át Beethoven felszabadult, hősi Eroica szimfóniája, a VII. kerületi MaDISz ifjak kultúrestélyéről.

Kőbányai György

(Gáspár Antal rajza)

Szabó Dezső

halálának évfordulóján az író hívei nagyszabású ünnepséget rendeztek és beszédekben, cikkekben méltatták jelentőségét. Szabó Dezső hatalmas tehetségét, zsenialitását senki sem vonhatja kétségbe. De ha misán romantikus szertelensége és világnézeti ziláltsága képtelenné tette olyan jelentős és maradandó művek alkotására, mint amilyenekkel például Möriz Zsigmond gazdagította irodalmunkat. Az évforduló alkalmából Szabó Dezsőről igen figyelemre méltó cikket írt Haraszti Sándor a »Szabad Nép«-be. A cikk egyik részletét alább közöljük:

»Az ellenforradalom népi, paraszti, plebejus tömegeit időközben a tények vaslogikája lassan jobbra vagy balra kimoszította a huszas években elfoglalt helyzetükből. Az Elsodortó falu írója azonban soha egy pillanatra sem tudott kijutni eszmei börtönéből. Mindvégig következetesen megmaradt a huszas évek ellenforradalmi talaján. Vagyis: egyrészt tovább őrizte a népi, paraszti mozgalmak háborúelőtti demokratikus tradícióit, másrészt a fajiság reakciós eszméjével, antiszemizmussal, munkásosztályellenességével és nem utolsósorban parasztromantikájával görcsösen belekapaszkodott a reakcióba. Nem kis részben ez a magyarázata annak, hogy az ellenforradalmi idők csaknem minden úgynevezett »népi« mozgalmá, mint forrásból, belőle merített. Ő adott impulzust, tápanyagot a maga anti-szemizmusával és fajiságesszméjével a fasizmus felé sodródó rétegeknek; ő köztötte le és gyűjtötte össze a reakció oldalán azokat a népi erőket, melyek szorult és kétségbeesett helyzetükben a »megújulás« új útját keresték. És Szabó Dezső szellemi művéből szakadt ki a harmadik út is. Ennek bölcsőjét is ő ringatta; az ő szellemi hagyatékából próbálták kialakítani azt a különleges magyar fasizmust, amely néptünk mindjobban kibontakozó németellenességét és szabadságvágyát szerte vette volna »megnyergelni«. Viszont igaz, hogy »balfelé« is hatott: politikai radikalizmusával, a nagy népi mozgalmak hagyományainak ébrentartásával. A falkutatók valóban benne tisztelhetik irodalmi és szellemi őseit: németellenes, sége, svábgyűlölete, antiklerikalizmusa, a feudális úri világgal szemben megnyilatkozó izzó haragja, nem kis részben segítette »balra« azokat az írókat, akik ezen keresztül kanyarodtak vissza a népmozgalmak demokratikus útjára.

A magyar irodalom Szabó Dezsőben méltán ünneplheti meg a kispolgári, paraszti radikalizmus harcos tribunját. Az olyan írókat és szellemi vezetőket, akik bár el-

torzított formában, de nehéz időkben megőrizte a népi mozgalmak egynemű haladó szellemi hagyományát. De a másik Szabó Dezsőt csupán, mint olyan történelmi tanúságtétőt idézheti, aki önsorsával magával is leginkább igazolta: mire jut az olyan népi paraszti mozgalom, mely nem a haladás élcspatáival a munkásosztállyal közös úton keresi az igazi szociális megújulást, a demokratikus szabadság útját.«

A Baumgarten-alapítvány

díjait egyévi szünet után újból kiosztották. Azt hisszük, nem érdektelen, ha most ideírjuk azok nevét, akiknek az alapítvány kuratóriuma annakidején odaítélte, de nem adhatta ki a díjat vagy jutalmat, mert azt az ellenforradalmi korszak kultuszminiszterei megakadályozták. Úgynevezett beavatottak előtt ez akkor sem volt titok, írói körökben nemesak a hivatalos, de a letiltott jutalmazásokat is ismerték. A névsor — mely nem teljes — a következő: Darvas József, Déry Tibor, Kassák Lajos, Pap Károly, Vas István, Zelk Zoltán. És sokan emlékeznek arra is, hogy József Attila ezerpengős jutalmat kapott abban az esztendőben, mikor nála jóval fiatalabb és jóval kisebb jelentőségű költők nagy díjat kaptak. Fodor Józsefet is ilyen sérelem érte egyik díjkiosztásnál s az önértékes költő vissza is utasította az ilyen kitüntetést.

Kommentárnak csak annyit, hogy az első szabad díjkiosztásnál sem a fent felsoroltak, sem a Kolozsváron élő Nagy István, sem Nagy Lajos, sem a súlyos beteg Tersánszky Józsi Jenő nem jutottak a kurátorok eszébe.

Nagy Lajos: Pincenapló

Keserű és furcsa reminiscenciákat ébresztő írás. Körülbelül mindnyájan így írunk volna le egyévtől történetünket, ha Nagy Lajos tömör és megrázó írásművészetével rendelkezünk volna. Mindnyájunk óvóhelye ez a pince, ahol egy kissé fásult és nagyon fáradt ember jegyzi fel a halálra ítélték görcsös élniakarásával megfigyeléseit a körülötte összezsúfolt világról. Ismerőseink a névtelen szereplők is, a pince felőröltidegzetű, marakodó népe, a bújkáló zsidók, s a tizenkettedik órában is német győzelemre spekuláló sunyi kispolgári társaság, akik mellett az emberségét is rejtegetni kényszerült homo sapiens összeszorított fogakkal és a szabadság már már elviselhetetlen nosztalgiajával várja az oroszok bevonulását. A könyv legnagyobb értéke az a spontán egyszerűség, amellyel Nagy Lajos a hol

végtelenül szürke, hol végtelenül izgalmas élményekre reagál. A Pincenapló nemcsak értékes dokumentum, de irodalmilag is kiváló alkotás.

— vas.

Pánczél Lajos: Az ötvenéves mozi

Terjedelemben szegény, de tartalomban gazdag munka ez az alig háromvnyi kis füzet, amelyet Pánczél Lajos, a kitűnő újságíró a filmművészet félszázados jubileuma alkalmából jelentetett meg. A mozi történetétől kezdve a legközelebbi napokban forgatásra kerülő magyar filmekig e legfiatalabb művészet minden állomását bemutatja kerekén, szellemesen, anélkül, hogy a közérthetőség egy pillanatra is a színvonal rovására menne. A technikai ismertetésen túl a hazai és külföldi film-történelemnek értékes és érdekes beszámolóját adja Pánczél könyve, amelyet minden mozilátogatónak figyelmébe ajánlunk. Reméljük, hogy ez a mű szerencsésebb időben illusztráltan is a közönség kezébe kerül.

— vas.

Magyar Téka-könyvek

Wesselényi Miklós: *A Harmadik Birodalom bukása*. A kitűnő politikai közíró nagyszabású művében gazdag tárgyismerettel és a történelmi oknyomozás módszerével tárja fel azokat a belső és külső erőket, amelyek szükségszerűen Hitler »Harmadik Birodalmának« pusztulásához vezettek. — *Bevilaqua-Borsody Béla: A német maszlag, I. Ottóól Hitlerig*. A faji felsőbbrendűség örületével indokolt német imperializmus több mint ezer év óta bódító, véres maszlagja Európának. Ezt mutatja be legújabb művében Borsody-Bevilaqua, a nagy tudású polihisztor. — *Gáspár László: Mi, I. Adolf*. Az utopisztikus szatíra nem könnyű műfajának remeke Gáspár László könyve, amely hiteles adatok alapján, regényformában vetíti elénk, mi történt volna, ha a németek győznek. — *A Magyar Téka-könyvkiadó értékes felvilágosító munkát végzett ezeknek a műveknek a kiadásával.*

(—cs)

Valódi Bösendorfer-Ehrbar zongorák legolcsóbban

Erzsébet-krt 19. (Barcsay-utca sarok. T.: 222-816)

KINCSES ISTVÁN okleveles rádiótechnikus, rádió és televíziókutatólaboratóriuma: VIII. KER., FUTÓ-UTCA 29/A
JAVÍT ÉS KÉSZÍT: mozierősítőket és berendezést, rádiókat, zenegépet, automata jelzőberendezéseket. Külföldi készülékek speciális javítása. **Gyorsan! Olcsón!**

A Munkás- kultúrszövetség festőiskolájáról

Kmetty János

A Munkás-kultúrszövetség festő- és rajziskolája érdekes típusú, díjmentes esti tanulási lehetőséget nyújt azon dolgozók számára, akik a rajz-, illetve festőművészet elsajátítására szomjasak.

Mindannyian tudjuk, hogy a dolgozók rétegeiből már eddig is számos tehetség bukkant fel: mint *Derkovits Gyula* és *Dési Huber István*. Ennek a rétegnek nyújt most alkalmat a tanfolyam arra, hogy tehetségének ezt az oldalát gyakorlatilag és intézményesen legyen alkalma fejleszteni. Természetesen ebben a lehetőségben az iskolán kívüli szabadoktatás érvényesül, aminek nagy előnye, hogy a tanulónak, tehetsége kibontakozásánál, nem kell kötött iskolai rendben végig haladnia, amit a dolgozó — napi elfoglaltságánál fogva — úgysem tudna teljesíteni.

A jelentkezőknek nagy száma bizonyítja, hogy elsőrendű szükségletet elégít ki a munkás-kultúrának ez a szabad iskolája. A magát képezni vágyók között rövid munka folyamán is meglepő és érdekes egyéni képességek mutatkoznak. Természetesen a tehetségek fejlődése itt is csak munkatanulás útján jöhet létre és az oktatás lényege inkább a tehetség útjának egyengetésében vállal szerepet. *A természet utáni rajzoktatás fontossága aláhúzott jelentőségű, mert a középiskolákban a jelenlegi rajzoktatás, a szabadfogalmazás helyett — imitálásra kényszerít.* Sajnos, a középiskolák rajzoktatása nem él a természet utáni rajzolás fontos, nevelő és önképző erejével.

A festőiskola vezetése *Kmetty János* festőművész remek kezében van biztosítva, aki mint művész és mint ember is, azokat a szempontokat képviseli, amelyek egy új generációnak a mai szellem értelmében megfelelő utat mutatnak.

Dicséretet érdemelnek *Bán Béla* és *Schalk László*, a Munkás-kultúrszövetség képzőművészeti csoportjának lelkes szervezői.

Gamásiné Halmy Sári

A modell és a növendékek

BESZÉLGETÉS A SZOVJETÚNIÓRÓL

Nagyjelentőségű kezdeményezést valósított meg a La Fontaine irodalmi társaság, amikor vitaestjén megjelent közönségének alkalmat adott arra, hogy a magyar közéletnek a Szovjetuniót megjárta tagjaival csevegés formájában elbeszélgethessen Szatlin országának előttünk még annyira ismeretlen belső viszonyairól.

A jelenlévők szabadon adhattak fel kérdéseket, melyekre a nemrég hazatért írók és tudósok többnyire egyéni élményeikkel, személyes megfigyeléseikkel válaszoltak.

Az olvasóközönséget bizonyára érdeklik a felvetődött érdekesebb kérdések, melyekre *Fogarasi Béla*, *Háy Gyula*, *Lukács György* és *Perényi Imre* válaszait megpróbáljuk néhány mondatba sűriteni:

Önálló foglalkozás-e a Szovjetunióban az írói mesterség?

Minden író, ha közönségre talál, meg tud élni a tollforgatásból. Húsz-huszonöt nyomtatott oldal honoráriumából egy hónapig tud megélni. Az író sohasem kényszerül például mellékjövedelem szerzése céljából, újságcikkek írására.

Megköti-e az író kezét politika?

Nem. Azonban minden igazi író munkája a társadalom tükröképe, amelyben keletkezett. Ez természetesen befolyásolja az új szovjet irodalmat. És a világirodalom nagy alkotásait is dialektikus alapon szemléli.

Milyen mértékben foglalkoznak a freudizmussal, illetőleg a lélekelemzés tudományával?

Ahol nincsen munkanélküliség, a lelki rendellenességek problémája nem olyan jelentős. A gyermekek nevelése annyira alkalmazkodik a mindennapi élethez, hogy felnőtt korban nem éreznek olyan ellentétet önmaguk és a társadalom között, mint egyebütt.

Végül egy szorosánvett művészeti kérdés: Van-e sztárrendszer a Szovjetunióban, amely a közönségre gyakorolt kedvezőtlen hatásában olyan mértékű, mint nálunk?

Vannak írók és színészek között egyaránt felkapotta csillagok. A jövedelmek

csoportosítva vannak, de olyan nagy különbségek nincsenek a fizetések között, mint nálunk. Ha azonban egy népszerű színészt vendégszereplésre hív meg pl. a Sztálin-gyár munkássága saját színházába, egy estére sokszor annyit fizetnek, amennyit egyébként egy hónapban keres. A milliós példányszámban megjelenő könyv írója vagy nagysikerű szindarabok szerzője is horribilis összegeket keres.

Szabadon rendelkezhetik-e a létfenntartáshoz nem szükséges jövedelemtöbblettel?

Bérházat nem vehet, vállalkozásba nem fektetheti, vagyis: munka nélkül ezáltal jövedelemhez nem juthat. De annyi luxuskényelemmel berendezett vilát vehet, amennyit akar és külön autót tarthat, akár a cselédsége számára is, ha úgy tetszik...

A Vörös Hadsereg dunai flottájának színtársulata

mutatkozott be vasárnap délelőtt a Royal Revü Varieté színpadán. A sok harcot kiállt matrózok énekkórusokon, táncosportjukon, pantomimjükön keresztül mutatták be a hatalmas szovjet népközösségi művészetét.

— Speciális matróz-kultúra, amit bemutattunk — mondotta *Bogolejov* kapitány, a csoport vezetője. — A népművészet különböző motívumaiból ötvöződött a közösen átél matrózélet harcain, derűjén, boruján keresztül egy új »szakma«, hivatás, művészetévé. Mint a cipészeké, vagy a pékeké. Ez a »szakma« szeretőte.

Maria Blechmann, a kórus egyik egyszerű tagja, egyúttal a moszkvai »Dráma« színház tagja is.

— Miért nem adott elő régi híres szerepeiből is valamit?

— Mert most matróz vagyok. Kerestől Buda felszabadításáig fél Európát végigharcoltam. A matróz saját művészetét ápolja. Mást nem is tudna, műkedvelés lenne csak. Majd, ha ismét színészet lesz a hivatásom, akkor újból jöhetnek a régi szerepek.

Lukács György, Fogarasi Béla és Laczkó Géza

(Foto Mafirt—Cserna)

Maria Blechmann és Bogolejov kapitány a Fényező munkatársával

(Foto Mafirt—Bass)

GYERMEKEK

1.

Gyümölcs-fürt, ingatja a szél.
Ágon libeg, duzzadtan a fénytől.
Gyümölcs-fürt, kelő melegben,
Puha lomb közt ingatja a szél.
Gyümölcs-fürt, hozzuk le.
Add nekünk, boldog ág.
Gyümölcs-fürt, ingatja a szél.

2.

Madár, — te madár, — te röpké madár!
Ej, tudjuk: te a mi húgunk vagy!
Mi is tudunk messzire szállni,
ha fejünket álmra hajtjuk,
madár, — te madár, — te röpké madár!
Ej, tudjuk: te a mi húgunk vagy!

3.

Világos, világos az idő,
virágok hajladoznak a réten.
Az idő álmában fordul,
mi is álmunkban fordulunk.
Füvek borzolódnak a réten,
világos, világos az idő.

4.

Ballag a folyó, mindig ballag.
Szakála mögött gondolkodik.
Sokféle szirmot gondol a folyó.
Füredünk, meztelen szaladunk,
minket, minket gondol a folyó,
azért csillogó a kedvünk.

5.

Mikor nevedet kaptad,
sietve adták neked, sietve.
Szemed csupa kéz.
Ajkad csupa láb.
Rejtsd el: hallgass és aludj.

6.

Eg a tűz,
lobog a tűz, dobog a tűz,
a tűz, a tűz!
Lüktet a parázs, a nagy szív.
lélekliz a láng, a nagy tüdő.
Minderről beszél, mégis néma,
okosabb, mint mink vagyunk,
a tűz! a tűz!

7.

Millió tövis: éjszaka!
millió esőnd: tücsök-cirpelés!
én esőndem: szívem dobogása!
Tejről, mézről szóljon az ének.
Virágról szóljon az ének.
Sok, nagyon sok virágról.
Anyáról szóljon az ének.
Millió tövis: éjszaka!
millió esőnd: tücsök-cirpelés!
én esőndem: szívem dobogása!

WEÖRES SANDOR

Lesz-e filmsztár egy magyar zongoraművésznőből?

Az Egyesült Államokba való utazásra szóló ösztöndíjat adott át a napokban az amerikai misszió Rátkay Verának, Kéry-Szántó egykori, dédelgetett csodagyermek-tanítványának, aki néhány napon belül Bécs, Svájc, Olaszország, Párizsba szóló szerződéssel vág neki a nagyvilágnak.

A művészek megélhetésért vívott harcához néha még ma is így szólnak hozzá a haldokló polgári életszemlélet vaksi harcosai: »Az igazi művészek legnagyobb érlelője a szegénység. A tragikus életkörülmények mindig értékesebb művészeket sugalmaznak, mint a gondatlan jólét.« Rátkay Verának — e szerint az ostoba elmélet szerint — mindent megadott a sors, ami művészi kifejlődését gátolhatja: jómódú szülőket, gazdag férjet, társadalmi pozíciót, szépséget... Vajjon nehéz-e csakugyan, ilyen »handicap«-ekkel indulni a rögsnek ismert művészi pályán?

— Igen — válaszolja a muzsika szerelme, választékos, jólszabott ruhában. — Sokan ültek be azzal a szorongó érzéssel a hangversenyemre: szöke hajtincsekkel, fitos orral nem lehet Bachot játszani. De is: a külső életkörülményeim sokáig gátlásokat okoztak, szinte »kisebbségi érzésem« volt miattuk. Sokat utazgattam és az embertípusok tömegeinek a megismerése, könyvek olvasása, a sok szépség élvezése, minden napnak, minden perce csak érlelte bennem a vágyat, hogy mindent a sok élményt zenébe tudjam sűríteni s nagy mesterek halhatatlan műveinek hangjaival továbbadhassam mindenkinek az örök szépségek dicséretét. Sokan nem részesülhetnek még az igazi muzsika mindent feledtető élményében. Szeretném, ha a szeretetlenségben mindenki velem együtt menekülne Mozarthoz, a megismerésüket csöndjében Beethoven ütemelvé rázhatnám fel az embereket s az elfáradt lelkeket Bartók démoni hangjaihoz menekíthetném...

— Ezért is örülök az amerikai ösztöndíjnak. Hiszen Hollywooddal is kecsgetnek! Nem is bánám, ha a filmvászonról az egész világhoz muzsikálhatnék. Oly sok mondanivalóm van...

Rátkay Vera

SET SVANHOLM svéd tenoristától levél érkezett

Set Svanholm, a világhírű svéd tenorista, Budapest elsőszámú kedvence, nem is sejtí, hogy a tragikus német puccs idején is szerephez jutott. Amikor egyik pesti barátjánál a Gestapo házkutatást tartott, fellelte a művész egyik fényképét, a földre dobta, rátaposott, hogy az üveg fedőlapja darabokra tört és egész torkából kiabálta: ez is egy disznó. Amikor a házi alkalmazott szerényen megjegyezte, hogy Svanholmról van szó, a híres Lohengrinről, azt ordította: lehet, hogy híres Lohengrin, de mindig ellenünk dolgozott. Örömmel közölhetjük nagy itteni táborával, hogy végre megjött az első levél Svanholmától, amelyben értecsít bennünket, hogy egészséges és közben megszületett ötödik gyermeke. A lefolyt idényben új szerepként Stockholmban a Parsifal és Tristan énekelte. Az előadást a náci által Bayreuthból kiűldözött világhírű Leo Blech vezényelte és ő is volt Svanholmnak betanító mestere. Megemlíti még, hogy a Pesten hasonló népszerűségnek örvendő kiváló karmester Dobrowen ugyancsak Stockholmban sikert siker után arat és a stockholmi opera első karnagya. Svanholm akaratlanul szegte meg korábbi ígéretét, hogy Tristant először a pesti operában fogja énekelni, mert a német megszállás alatt nem kívánt szerepelni. Most azt írja, hogy amint lehet, első útja Pestre viszi és már örömmel várja az időt, hogy a Tristanból a mi nagyigényű közönségünk előtt is levizsgálhasson. A Fényszórón keresztül meleg üdvözlőit küldi nagyszámú pesti barátjának.

G. H. S.

más, mint a többi!

CSILLÁROK ÉS VILÁGÍTÁS RT.
VII., ERZSÉBET-KORÚT 41

ÖN IS

Gellman és Geiger, V., Csáky-utca 9

Fióküzlet: Belvárosi Elektromosház, IV., Bécsi-u. 1

ÚJRENDSZERŰ RÁDIÓSERVICE-HÁZNÁL IS

tekintse meg UNIVERZÁLIS lemezváltó gépeinket, zenegépeket, zeneszekrényeket, rádiókat, főzőkőművelőeszközöket, villi, kályhák, kerámiák, csillárak. VÉTEL - ELADÁS - CSERE

Az új év magyar filmeseti

A teljesen rombadöntött, tökéletesen kirabolt magyar film-szakma az ostrom után hihetetlen gyorsasággal állt talpra. Felépítette gyárait, újakkal pótolta a hiányzó műszereket és az elmúlt év második felében legyártott három magyar hangosfilmet.

Az új esztendőnek még nagyobb lendülettel mennek neki a gyártók. Dacolta a horribilis költségekkel és az inflációval, fittyet hányva a rettenetesen nehéz anyagbeszerzésnek, annyi gyártási terv van kialakulóban, mint tíz évvel ezelőtt, a legkonjunkturálisabb reakciós időkben. Csokorbakötve nyújtjuk át a *Fényszórá* olvasóinak mindazt, amit ezekről a tervekről sikerült megtudnunk.

Egy produkció áll forgatásra készen, ez a *Gaál Francival* készülő *XIV. René*. A forgatókönyv, a díszlet- és ruhatervék nagyjából készek. *Ráthonyi Ákos* rendező most utazott másodszer Bécsbe, a német főszereplőkhöz. Szerződésükön kívüli előleget is visz mindegyiknek: egy-egy hizott kacsát és két liter saját termésű bort. A filmet január végén kezdik forgatni a Hunnia régi műtermében.

A Hunnia új műtermébe ezzel egyidejűleg a *Globus* film vonul be. Tulajdonosa, *Sas László* a múltban sok nagysikerű filmet gyártott. Terveiről ezt mondja:

— *Hat filmet fogok csinálni, valamennyit magyar és angol nyelven. Az első filmet a Hunniában gyártjuk február elején. Címe: Vissza a természethez, társadalmi vígjáték, írta Békeffi István, rendezi Keleti Márton főszereplők Karády és Jávor. Ezzel egyidőben gyártom a Mafirt-műteremben a Titkár nő kerestetik című vígjátékot. Ezt Pánczél Lajos írta, Rodriguez Endre rendezi. Nyomban utána, sorozatosan forgatom a Mafirt-műte-*

remben a következő négy filmet. Ezek: *Szántó Armand: Alkonyat, Sas László: Egyetlen megoldás, Rodriguez Endre: Csodálatos gallérgomb* és még egy *Békeffi István*-szüszé.

A Hunnia tavaszi nagy produkciója *Zilagy Lajos* »*A fegyverek visszazúznak*« című regényéből készülő magyar és német verziójú film. Rendezője, *Keleti Márton* ezeket mondja a *Fényszórá*-nak:

— A cselekményt német miliőbe tesszük át és bemutatjuk az egész náci fegyverkezést és háborúsztást. *Érdekesége lesz a filmnek, hogy Hitler is szerepel benne.* A magyar verzió valószínű szereplői: *Tolnay Klári, Ajtay, Jávor, Várkonyi, Dénes György*; a németé: *Willy Forst* és vagy *Paula Wessely*, vagy *Hilde Krahl*.

Folyamatos gyártásra akar berendezkedni a *Szántó film* is, ugyancsak a *Mafirt*-műteremben. *Szántó Rezső* így nyilatkozott:

— *Három filmre kizárólagossági joggal le szerződöttem Karády Katalint és most folynak a tárgyalások Jávorral ugyanilyen értelemben. Az első film Szántó-Szécsény-de Fries nagysikerű operettjéből, a Száz piros rózsából készül, Bán Frigyes fogja rendezni. Szereplői: Karády Katalin, Kelemen Éva, Berky Lili, Aranyossy Irén, Kaposy Kató, Jávor, Latabár, Gózon, Gozmány. Február másodikán megyünk vele műterembe. A következő az első magyar dokumentumfilm, amely Budapest ostroma idején játszódik le. Címe: »Fereteg, Karády és Jávor játsszák. Végül a harmadik egy tipikus Karády-szerep: a »Daloló városka. Divatos gramofonénekesnő karriertörténete, természetesen sok zenével. Tehetséges, fiatal zeneszerzőket szeretnék itt szóhoz juttatni.*

Két németnyelvű filmet akar gyártani egy ismert bécsi cég,

amely az Anschluss óta mem dolgozott. Mindkét szüszé magyar: *Zsolt Béla* »*Erzsebetvároska*« és *Bródy Sándor* »*Szerető*«-je. Női főszereplő: egy most még Amerikában tartózkodó *világsztár. Magyar verziót csak akkor csinálnak, ha a produkció adóját elengedik és hivatalos úton kapunk hozzá nyersanyagot.*

A *Haladás Rt.* érdekes terve a következő: »*Egy álom megvalósul*« címen a honvédelmi minisztérium támogatásával, szerelemi cavalcade keretében, a Lánchíd felépítésének történetét akarják megcsinálni. A kész filmet aztán bemutatnák Európára és Amerika valamennyi nagyvárosában és a befolyó jóvedelmet a Lánchíd újjáépítésére fordítandák.

A *Sarló film Mórincz Zsigmond* egy vígjátékát és *Darvas József* »*Szakadékok*«-át csinálja meg, *Ránódy László* rendezésében.

Pless Ferenc a »*Sybilla*«-ból akar filmet csinálni, *Ambrus Mátyás*—*Ákos Miklós*: »*Ürliü nadrag nélkül*« című szüszéjére készül, egy alkalmi pénzesport *Kolozsvári Andor* egy vígjátékát gyártja le, amelynek két címe is van, az egyik: »*Hét pofon, hat csóka*«, a másik: »*Ludas Manya*«. *Kolozsvári* fogja rendezni is.

Szándékosan hagytam utoljára *Zsoldos Andort*, a komoly sikerű *Tanítónő* producerjét. Ő már úgy megy neki az új esztendőnek, hogy tapasztalatai vannak az elmúlt évből. A *Melody*-film tulajdonosa ezeket mondja terveiről:

— A nyáron szeretném megcsinálni »*Világszabadság*« című filmemet, amely három költő életét viszi vászonra: *Petőfiét, Byronét és Berangerét*. Mindhárom költő a világszabadság gondolatának szentelte életét és ezért is halt meg. Ez a film két nyelven készülne. Ezt megelőzően szeretném megcsinálni az »*Isten asszisztenseit*«. Ezt a té-

mat *Elisabeth Bergnerrel* akarták Londonban megcsinálni, közvetlenül a háború kitörése előtt. Van végül még egy elképzelésem, egy irodalmi vígjáték, a címe *Irja kisasszony*. A filmnek rendezésére a »*Tanítónő*« nagysikerű rendezőjét, *Keleti Márton*t szeretném megnyerni.

*

Amint a fentiekből látható, a tavaly ilyenkor még romokban heverő filmszakma óriási erővel, éltiakarással dolgozik. Természetes, hogy a tervekben lát-szólagos ellentmondások vannak, — hogy például egyidőben két produkció is akar a *Mafirt*-műteremben forgatni — ez azonban elkerülhetetlen, miután a producerek egymástól teljesen függetlenül csinálják meg terveiket. Hogy *Szántó* szerint *Karády* csak nála játszhat és *Sas* szerint mindebből egy szó sem igaz? Az a valószínűség, hogy *Karády* azokat a szerepeket fogja eljátszani, amelyeket a maga szempontjából jónak tart, függetlenül attól, hogy ki gyártja a filmet.

Rengeteg a nehézség, de se baj. Ahogy a filmszakma gyáraitak varázsolt a romokból, műtermeket az ócskavasdarakókból, úgy fogja megoldani a mostani problémákat is... A kész terv még nem jelent kész filmet. Csoda lesz, ha a fele elkészül és nagyon fogunk örülni a negyedének is.

De még a negyedéhez is szükség van a legerőteljesebb állami támogatásra. Az óriási produkciós adók, a mozik bevételeiből az állam kasszájába bevezetett ötvenkét százalékos állami illeték vasmarokkal fojtogatja a gyártást. A *Fényszórá* pár héttel ezelőtt közölte a belügyminiszternek a filmszakma memorandumára adott válaszát, amelyben minden tőle telhető segítséget megígért. Reméljük, hogy mint újévi ajándékot, ezt az ígéretét a miniszter valóra is váltja.

A magunk részéről azzal igyekezzünk szolgálatot tenni a rendkívüli nehézségekkel küzdő magyar hangosfilmgyártásnak, hogy a *Fényszórá* hasábjain a két forrásában, hétről-hétre megszólaltatjuk a magyar filmgyártás legkiválóbbjait, akik hozzáértésükkel és szak tudásukkal rá fognak világítani nemcsak a bajokra, hanem azok orvoslására is.

Ankétunk során jövdheti számunkban elsőnek *Zilagy Lajos*, a *világhírű magyar író*, a *Pegazus-film* tulajdonosa fog megszólalni.

Egyedül a SZÉKESFŐVÁROSI ZENEKAR dacol még a Zeneakadémia északaarki hőmérsékletével s az odaadó közönség, mely — bérletének birtokában — csakazértis eljött Mozart-ot meghallgatni. Hiába, a vonósok is intonálási nehézségekkel küzdenek, a fafúvósok meg egyenesen heroikus harcot folytatnak sokszor közel félhanggal lejjebb hangzó hangszereikkel. Mégis, örömmel hallgattuk pl. a fuvola-versenyt, mely jólesően emlékeztetett az idők változására. Mert a történelem »gálán« korszakában mecenások rendelték az ilyen remekműveket, melyek, ime, most bennünket, közönséges halandókat üdítenek öröms hangjaikkal. (És tudjuk, hogy nem sokára nemcsak a »hangversenylátogató közönség«, hanem a dolgozó tömegek is kortyolhatnak a tiszta szellemnek ebből a forrásából!...) Szívesen hallgattuk Brunovszky művészi fuvolajátékát.

Az ifjú Cserfalvi Eliz után ezúttal a lehiggadt, érettebb Végh Sándor szólaltatta meg Mozart egyik hegedűversenyét. Vonója a vidámító, sokszor népies témák mélyén az egyedülvaló lélek szeretetvágyásának hangjait kereste, melyeket leginkább a lassú tétel tolmácsolásával sikerült továbbadnia. Fricsay pálcája nyomán az Éjjeli szerenád kissé vakosan hangzott. De a g-moll szimfóniával sok mondánivalója volt. Érezte, hogy a démoni szenvedély és a lemondó fájdalom viaskodása közepette ebben a remekműben mindig »történik valami«...

*

Somogyi László vezényelte a matimét, melynek műsorából Lajtha Diver issement-ja szinte kinőtt a »kamarai« keretből, különösen az indulótétel, nagyszámú fúvósapparátusával. WEINER LEO háromrészes műve iskola-példa, hogyan lehet a kis vonózenekarból mesteri hangszerelési technikával szinte megrázóan tömör hanghatásokat kihozni. A zenekar túlságosan élt is ezzel a lehetőséggel, különösen a Pastoral-ban túlsok volt az — erő. Az egész műsor fénypontja a magyar táncmára komponált, szellemes Fuga volt, melyet az Ajtay-együttes előadásában nemrég vonósnégyesformában is hallottunk.

Ravel eredetileg zongorára írt Pavane-ja ebben az átíratban filmzenének hatott, melyhez hullámzó tengeren fotografált giccses jeleneteket kellett képzelniünk. Mindegy: szép volt...

Csütörtökön és vasárnap 1 ÓRAKOR

ÜGETŐ

HÉT SZERELMES KISLÁNY

A Scala-filmszínház mutatta be Paszternák, a Hollywoodba került pesti filmproducer új »alkotását«. A film meséje szerint Paszternák még ma is pesti producer, csak kiállításban lett amerikai. Az igénytelen kis történet egyetlen örömt nyújt részünkre: viszontlátjuk benne régi ismerősünket: Szőke Szakállt.

Várom

(Repriz a Royal Apollóban.) Ugynevezett »romantikus« film.

Giccs, könyekig ható, érzelmes jelenetek előírt adagolásával. De amikor Charles Boyer és Irene Dunne, ez a két nagyszerű színész, a hajón, ahol egyedül maradnak a kék éggel, a végtelen óceánnal és szerelmükkel, nem azt suttogják: szeretlek, hanem együgyű extázisukban egymás gyermekora iránt érdeklődnek, — annyira mély, igazán művészi, amit csinálnak, hogy aki szereti az ilyen filmeket, érdekes annak ezért az egyetlen jelenetért akár másodszor is megnézni. És ismét látjuk egy »testére szabott« nagymamaszerepben Maria Ouspenskaja-t, az »Árvíz Indiában« felejthetetlen maharániját.

Kísérőműsor a szovjet filmélmény: »A népek tánca«.

(R—i.)

Vásárnap szem

Legújabb tánc-slágerek, művész-lemezek és rádiók nagy választékban
IV. ker., Kossuth Lajos-utca 11. (udvarban) Telefon: 188—466

Divattudások IRÁSBAN és KÉPBE

„Katatás a sublódban”

A fekete szövetrohát tegyük úgy fiatalossá és hordhatóvá, hogy a fehér selyemruha aszúrozott felsőrészből mellénykét gombolunk elejébe, miután azt mélyen, kevéken kivágtuk. A gombolásra fel lehet használni az aranygombokat; ujjait vágjuk le könyékig és a fentemlített aszúros anyagból széles manzsettákat gombolunk rá. A fehér ruha szoknyájába állítsunk be körül egy kb. 10 cm-es imprimé csíkot, felsőrészt szabjuk az impriméből, japán szabással, hosszított vállakkal, négyszögletes kivágással és a kivágás két sarkába varrjunk egy-egy másit a fehér anyagból; övet a szoknyából kieső fehér csikból csinálunk, elől megkötve.

A fehér, harmincas évekből való vászonruhából és a kék buretruhából lehet csinálni egy ruhát. Gondolom, a ruhák nem rendelkeznek bő szoknyával, más pedig nem szép ilyen fiatal lányoknak. Nyolcrészes szoknyát csinálunk — négy fehérét, négy kéket —, így elég bő lesz majd a ruha szoknyája. Azután csinálunk a kék anyagból egy széles derékrészt és a fehérből hosszított vállú, japánba szabott, magasnyakú felsőrészt, elől a négy kerámiagombbal. Őv nem kell hozzá. A szürke marokén ruhából gyártunk húzott parasztszoknyát úgy, hogy a hosszú ujjakat felfejtve, állítsuk bele a szoknyába, így elég bőséget nyerünk; a piros pettyes blúz kazakjából tegyük rá zsebeket és a pettyes blúzból varrjunk hozzá ingblúz kivágású felsőrészt. —

„Bilgeri csizma”

Semmi körülmények között se csináltasson bilgeri csizmát, mert először csúnya, másodsor semmi értelme városban: meleget nem tart, viszont méter magas hó vagy sár, még manapság sem szokott Budapest utcáin feküdni, harmadszor drágább, mint bármilyen más, városban hordható, hideg és piszok ellen védő lábbell. Tehát tanácsunk: csináltasson nyersszínű halinacsizmát, villagos bőrrrel kombinálva vagy

bokáig érő halinából, vagy puha bőrből készült, vattelinezett, magastalpú cipőt, amit színes gyapjúharisnyával lehet hordani. Mindkettő igen meleg, kellemes és amennyire egy téli viselet már szép és sikkes lehet, ezek azok.

„Pullóverproblémák”

Sárga, hosszúujjú pullóverjét fejtse fel és kösse úgy meg újra, hogy az ujjatlan fekete pullóverből (ez úgysem praktikus viselet), öt centiméter széles csíkot köt bele a vállakon, nyakon és ujjakon végig, manzsettákat és új »passz-részt« szintén az ujjatlan pullóverből kell megkötni. Így elég hosszú lesz majd a pullóver és az ujjai is megint rendes formát kapnak. A fekete pullóver megmaradt részéből pedig tanácsolunk patentkötéssel kötött »barterlit«, aminek nyakrésze duplán viszsa van csavarva és hátul a nyakon egy gombbal összegombolva; a nyakrész alatt középen, nagy fehér himzett monogram. Kosztümhöz és hegyes kivágású szövetrohához nagyon használható ruhadarab.

„Munkaruha”

Praktikus, újszerű és csinos munkaruhanácsot kér. Csak egy igazán praktikus ilyen ruhadarab van és ez a kezeslábás. Csinos és egyben újszerű a következő: bármilyen, erre alkalmas anyagból csináltasson kantáros »kezeslábast«, vagyis olyat, amelyen a mell- és hátrész a hónaljig mégy és onnan indulnak a szabályozható csattal ellátott kantárok. A mellrészen húsz centiméter hosszú és oldalvarrástól oldalvarrásig menő óriási zseb van szélesen letűzve, három nagy és egy keskeny részre beosztva, eszközök, illetve szemüveg vagy ceruza számára. A nadrágra csináltasson oldalt két bevágott zsebet és azonkívül elől és hátul két-két rávarrott zsebet. Ehhez a kezeslábashoz készíttessen ugyanabból az anyagból két blúzt, magasan gombolódó nyakkal és olyan ujjakkal, melyeket könyöknél le lehet gombolni, úgyhogy nyáron rövid ujjakkal hordhassa.

Péter Éva

*

Helyszüke miatt a többi kérdésre legközelebbi számunkban adunk tanácsot.

Női Konyha

Étrend. Kedd: zöldségleves, spenót lán-gossal. — Szerda: hamisgulyás, káposztás-kocka. — Csütörtök: borsópüréleves, káposztafőzelék burgonyagombóccal. — Péntek: tarhonyaleves, grízsmetélt. — Szombat: lencseleves, melaszopalacsinta. — Vasárnap: kalarábeleves, gombapörkölt galuskával, köleskásafelfűjt. — Hétfő: rántottleves, babfőzelék piritott hagymával.

Receptek:

Lángos:

Gyengébb kenyértésztát készítünk s ha jól megkelt, palacsintasütőben olajjal ki-sütjük.

Burgonyagombóc

Félkiló burgonyát héjában puhára fő-zünk, majd meghámozzuk, szítán áttör-jük, annyi lisztet adunk hozzá, amennyit felvesz s természetesen meg is sózzuk. A masszából kis gombócot formálunk s azokat fővő vízben kifőzzük, de csak köz-vetlenül a tálalás előtt.

Melaszopalacsinta

30 deka lisztet tejjel sűrű palacsinta-tésztává keverünk s annyi melaszt adunk hozzá, hogy tejes kakaó színe legyen. Vas-tagabb palacsintákat sütünk belőle s két-rét hajtva tálaljuk. Tölteni felesleges.

Gombapörkölt

Jól megmosott gombát hagymás zsír-ban megpirítunk s ha megpuhult, egy-két kanál lisztel, zöldpetrezselyemmel és ke-vés paprikával negyedóráig tovább pirit-juk. Egy-két deci tejfőlt adunk hozzá.

Köleskásafelfűjt

3 deci köleskását, háromszorannyi tejet — tej hiányában: vizet — 4 deka vajjal vagy zsírral, késhegynyi sóval, tetszessze-rinti cukorral — vagy édesítővel — össze-keverünk s tűzálló edényben a sütőbe tesszük. Egy óra alatt elkészül a jó és olcsó felfűjt, amit bármilyen ízzel tálal-hatunk.

Barsy Nándorné

szép nő is lehet még szebb
EZÉRT JÁRJON
Vecomesné Rakács Ilona
K O Z M E T I K U S H O Z
ERZSÉBET-KORÚT 56 TEL.: 222-225

ÁLLANDÓ MŰSORSZÁMOK:

6.45: Hírek, műsorismertetés. 7.05: Reggeli zene, hanglemezek. 8.15: Hanglemezek. 10.00: Hírek; 12.00: Déli harangzó, hírek. 13.45: Rendeletismertetés. 14.00: Hírek. 14.10: Vöröskereszt közlemények. 15.55: Műsorismertetés. 16.00: Hírek. 18.00: Hírek. 18.05: Vöröskereszt közlemények. 20.00: Hírek, sporthírek. 21.00: Műsorismertetés. 21.05: Vöröskereszt közlemények. 22.00: Hírek. 23.00: Hírek orosz nyelven. 23.10: Hírek angol nyelven. 23.20: Hírek francia nyelven. 23.30: Hírösszefoglaló, utána hanglemezek.

Január 22., kedd:

6.30: Falurádió. 8.00: Sízó istennő és koresolyázó szent. 9.00: Honvédenekar. 12.15: Melódia szalónegyüttes. 12.45: Szabó Imre dr.: Jogi reformjaink. 13.00: Jazz. 16.10: Öltözködés. 16.25: Böszörményi Nagy Béla — Molnár Antal: Wohltemperiertes Klavier. 17.00: Közvetítés az Operaházból. Rózsa-lovag. 21.25: Hanglemezek.

Január 23., szerda:

6.30: Falurádió. 8.00: A fizető vendég. 9.00: Cigányzene. 12.15: Az új magyar filmgyártás. Helyi közvetítés a Hunnia filmgyárból. 12.30: Gáspár Endre szonokokat énekel. 12.45: Rodriguez Endre: A filmrendezés művészete. 13.00: Szalónzene. 16.10: Petőfi napjai. 16.25: A Munkás Kultúrszövetség műsora. 17.00: Világhíradó. 17.10: Rádiózenekar. 19.15: Színház — irodalom. 19.45: Nagypál István: Kútmegzők. 20.20: A magyar munkássport multja és jövője. 21.15: Zenés részletek a «Francia pezsgő» című vígjátékból.

Január 24., esütörtök:

6.30: Falurádió. 8.00: Mi ujság a piacon? 12.15: Világkongresszus Londonban és Prágában. 13.00: Jazz. 16.10: Rádiózenekar. 17.00: A munka híradója. 17.10: Szovjet tudósok Párisban. 17.25: Hanglemezek. 17.40: Ludas Matyi. Közvetítés a Madách Színházból. 21.15: Hanglemezek.

Január 25., péntek:

8.00: Mit olvasnak az amerikai gyerekek? 9.00: Postászenekar. 12.15: Zipernovszky-trió játszik. 12.45: A csepeli Munkásfőiskola. 13.00: Szalónzene. 13.30: A gyászbeszéd. Csehov novellája. 16.10: Csorba Tibor: A lenygel költészet kibontakozása. 16.45: Szakszervezeti tanácsadó. 17.00: Világhíradó. 17.10: Mit üzen a rádió? 17.40: Egy mű hanglemezeiről. 18.15: Rádiózenekar. 19.00: Falurádió. 19.10: Ádám Jenő előadása. 19.25: Gárdonyi Géza műveiből összeállított Bóka László. 20.20: Cigányzene. 21.15: Hanglemezek.

Január 26., szombat:

8.00: A jövő feladatairól. 9.00: Tusa Erzsébet zongorázik. 12.15: Harmonikaegyüttes. 12.45: Moly Tamás elbeszélése. 13.00: Rádiózenekar. 16.10: Új orosz könyvek. 16.25: Gyermekrádió. 16.45: Petőfi napjai. 17.00: A munka híradója. 17.10: Helyszíni közvetítés a Szentgyörgyi Intézetből. 18.05:

A Nemzetközi Vöröskereszt közleményei. 18.15: A Munkás Kultúrszövetség műsora. 18.45: Jazz. 19.00: Vidám játékok — örök típusok. 20.20: Solymos Péter zongorázik. 21.15: Hanglemezek.

Január 27., vasárnap:

8.00: Istentisztelet a Kálvin-téri református templomból. 9.00: Hanglemezek. 10.10: Hanglemezek. 10.55: A Székesfővárosi Zenekar. 13.00: Török Sophie: Tóth Árpádtól Bartók Béláig. 13.25: Jazz. 13.45: Beszélgetés Auer Pállal. 15.00: Ilyés Gyula ünnepi krónikája. 16.20: Lontay Rajner László énekel. 16.10: Rádiókamarazene. 16.35: Tiborez Zsigmond: A munkáspóézis útja. 17.00: Falurádió. 18.15: Kosztolányi Dezső versei. 18.45: Hanglemezek. 19.10: A böcsület. Irta: Rózsahegy Kálmán. 19.30: Báthy Anna és Rösler Endre énekel. 20.20: A rádió swingegyüttes. 21.00: A rádió hangja. 21.10: Mezey Mária énekel. 21.30: Bródy Tamás zongorázik.

Január 28., hétfő:

9.00: Zene. 12.15: Hercz Lili zongorázik. 12.35: Helyszíni közvetítés. 12.50: Hanglemezek. 13.00: Márton Dezső: A marosvásárhelyi zenélő kút. 13.15: Filmjazz-együttes. 16.10: Schubert: Kétesellős quintett. Előadja a Végh-quartet és Czákó Éva. 17.10: Vidám hanglemezek. 17.30: Az ifjúság hangja. Madisz-előadás. 17.45: Hanglemezek. 18.15: Anyák a magyar költészetben. Palotay Boris előadása. 18.30: Tiszai Magda énekel. 19.00: Ukrajna földjén. Raics István előadása. 20.00: Hírek, sporthírek. 20.20: A Guttenberg szalónzenekar játszik.

ROYAL APOLLO: jan. 24—30. Várlak (Charles Boyer, Irene Dunn), 2, ¼, ½, 7, vasárnap ¼12 órák is. — URÁNIA: jan. 24—30. Szerelem nem tréfa (Irene Dunn, amerikai), 2, ¼, ½, 7, vasárnap ¼12 órák is. — SCALA: jan. 24—30. Hét szerelmes kislány (Szöke Szakáll, amerikai), 2, ¼, ½, 7, vasárnap ¼12 órák is. — OMNIA: jan. 24—30. Paranesolj a csillagoknak (Charles Boyer, amerikai), 2, ¼, ½, 7. — ADY (Somogyi Béla-út 3.): jan. 24—30. Fényjelek Algírban (angol), ¼12, 2, 4, 6. — SÁGVÁRI (VIII., Üllői-út 4.): jan. 24—30. Napoleon ellen (orosz), ¼, ½, 5, 7, vasárnap ¼12 órák is. — SZABADSÁG (Simplon, XI., Horthy Miklós-út 62.): jan. 24—30. Machita (Karády, magyar), 3, 5, 7, vasárnap d. e. ¼12 órák is. — FLÓRIÁN (III., Flórián-tér 3.): jan. 24—30. Szerelem nem tréfa (Irene Dunn, amerikai), ¼, ½, 5, 7, vasárnap d. e. 11 órák is. — KÖRÜTI HIRADÓ MOZGÓ (VII., Erzsébetkörút 13.): Nemzetközi aktualitások, híradók, rajz és trükkfilmek. Előadások reggel 9-től este 9-ig folytatódólagosan. — RÁKÓCZI-ÚTI HIRADÓ MOZGÓ (VIII., Rákóczi-út 82.): Nemzetközi aktualitások, híradók, rajz és trükkfilmek. Előadások reggel 9-től este 9-ig folytatódólagosan. — ALFA MOZGÓ, KÖBÁNYA: jan. 24—27. Aki mer az nyer. jan. 28—30. Nem vagyunk egyedül, ¼, ½, 7, vasárnap ¼3 órák is. — ASTORIA, KÖ.

BÁNYA: jan. 24—27. Andy Heardy nem fér a bőrébe, jan. 28—30. Akit visszavárnak (orosz), ¼, ½, 7, vasárnap ¼3 órák is. — DÓZSA (XIII., Róbert Károly-körút 51.): jan. 24—27. Urilány szobát keres (magyar), jan. 28—30. Esményi asszony (amerikai), ¼, ½, 7, vasárnap ¼3 órák is. — IPOLY (V., Csáky-utca 65.): jan. 24—27. Üldözöttek (francia), jan. 28—30. Esményi asszony (amerikai), 3, 5, 7, vasárnap 1 órák is. — ZUGLÓI MOZGÓ (XIV., Angol-u. 26.): jan. 24—27. Kék csillag (amerikai), jan. 28—30. Boldog idők (magyar), 3, 5, 7, vasárnap 1 órák is. — MARX (VII., István-út 39.): jan. 24—27. Angyalok a tűzvonalban (amerikai), jan. 28—30. Kacagó verseny ¼, ½, 5, 7, vasárnap ¼1 órák is. — UJLAKI (III., Bécsi-út 69.): jan. 24—27. Hőfehérke és a 7 törpe (amerikai), 3, 5, 7, vasárnap 1 órák is. — ÉVA MOZGÓ (XIV., Erzsébet királyné-út): jan. 24—27. Sanghaj express (Marlene Dietrich), jan. 28—30. Hőfehérke és a 7 törpe, 3, 5, 7, vasárnap 1 órák is. — KISPEST ROYAL: jan. 24—27. Szépség ünnepe (orosz), jan. 28—febr. 3. Hajfőrtöttek. — KISPEST FLÓRA: jan. 24—27. Esményi asszony (amerikai). UJPEST SZABADSÁG: jan. 24—27. Fra Diavolo (amerikai). — UJPEST TÜNDEK: jan. 24—27. Halálját hőse (amerikai), Mexikó hiénái, jan. 28—30. Santaeruzi fogoly (amerikai). — RÁKOSPALOTA BÉKE: jan. 24—27. Ördöglovag (magyar), jan. 28—30. Csapda (francia). — RÁKOSPALOTA TAVASZ: jan. 28—30. Alipang, a fekete szultán (Garry Cooper). — PESTSZENTERZSÉBET KOSSUTH: jan. 22—28. New-Orleans angyala (Marlene Dietrich), jan. 29—30. Vadmaester (Ida Lupino, amerikai). — PESTSZENTERZSÉBET TÁTRA: jan. 24—26. Tuniszi győzelem (amerikai), jan. 27—29. Akit visszavárnak (orosz). — CSEPEL TÁNCSCICS: jan. 25—27. Felhők titánja (orosz), jan. 28—30. Hindu lázadás (amerikai).

A szépirodalmi anyag nagymérvű torlódására való tekintettel felkérjük munkatársainkat, hogy verseket és novellákat egyelőre ne küldjenek be szerkesztőségünkbe.

A (X)-el jelölt közlemények fizetett hirdetések.

fényszóró

MŰVÉSZETI HETILAP

Főszerkesztő: BALÁZS BÉLA
 Felelős szerkesztő: BÉKEFFI ISTVÁN
 Felelős kiadó: GYÖNGY PÁL
 KIADJA A MAGYAR FILMIPARI E. T.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 BUDAPEST, IV., SZÉP-UTCA 3
 TELEFON: 181-754.

Kéziratokat nem őrünk meg és nem adunk vissza
 Csak válaszbellyel ellátott levelekre válaszol a szerkesztőség
 460186 — Athenaeum Rt. mélynyomása
 Felelős: TALABÉR FERENC

Képek Nestroy-Heltay
»Lumpáclusz Vagabundusz«-ából
 Berky Lili, Gobbi Hilda, Tompa Béla,
 Görbe János, Kertay Lili, Gózon
 Gyula, Uray Tivadar, Pethes Sándor,
 Olthy Magda, Létay Klári, Bartos
 Gyula, Földes Eva, Rajezy Lajos
 (Foto Malirt-Cserna)

